

ՐԱՏԵԻՒՄ

THE RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$5.00

Published by H. K. Krikorian, 180 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Vol. VIII, No. 50, December 18, 1926

Հիլտ 8, Նո. 50, Դեկտեմբեր 18, 1926

ՐԱՏԵԻՒՄ

Պու հաֆթանըն Բահնիմասը տախի պիր
ուսթ Թարաֆընտան իհտա օլունմուշ տըր:

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՇԻԳԱԿՕ

Շիգաօ Ամէրիգանըն իբինճի էն պէօյիւք
չէհրի սայլըլըր, 3,000,000տան զիյատէ էհալիսի
վար: Շէհր Միշիկըն կէօլիւնիւն ճէնուպի քէօ-
չէսինտէ Թէէսիս էտիլմիշ օլուպ պէօյիւմէք ի-
չիւն զայէթ վասի պիր մէյտանը վար տըր: Ես-
գընընտա պուլունան տիկէր չէհրլէրի եութմուշ
օլուպ, հալա հէր կիւն կէնիշլէնմէքտէ տիր:
Պուրատա 2500 դատար Հայլար ճէմ օլմուշ օ-
լուպ արալարընտա պէօյիւք սէրվէթ գազանմըշ
օլան խալը Թիւճճարլարը տա պուլունուշօր:

Հայ Առաքելական քիլիսէնին ազասը օլան
Հայլար կիւզէլ պիր քիլիսէ պինասը սաթուն
ալմըշ օլուպ անլէրէ Այնթապ Գօլէճի մէզուն-
լարընտան Տէր Վահան Քահնյ. Կիւլտալըեան
հովուութիւն էթմէքտէ տիր: Պու կէնճ վէ միւ-
թէալլէմ քահանայ պու քիլիսէ պինասընը սա-
թուն ալմագ վէ ճէմաաթը օրայա ճէմ էթմէք
սրապընտա կիւզէլ զայրէթ կէօսթէրմիշ տիր:

Հայ Աւետարանականլար իչիւն չէհրին
Թիւճճարանընտան մարուֆ Պրն. Կ. Թ. Փիւշ-

մանեան պիր կիւզէլ իպատէթխանէ Թէտարիք
էթմիշ օլուպ անլէր տէ օլ պինատա իպատէթ
արզ էտէրլէր: Զօպանլարը Վեր. Հիւսեան տըր:
Պու մահալտա հէր Կիրակի րուհանի խըտմէթ-
լէր իճրա օլունուր:

Շիգաօյու զիյարէթ էթմէքտէ պիր մագ-
սէտիմիզ օրատա պուլունան Այնթապլը Հայլա-
րը զիյարէթլէ անլէրի մուհաճէրէթտէ պուլու-
նան հէմչէհրլէրինէ մուպլէնէթ էթմէյէ Թէշ-
վիպ էթմէք խտի: Լաքին օրա կիթտիլմիզտէ
անլէրի պու պապտա վազիֆէլէրինէ ույանըզ
վէ Փաալ պիր հալտա պուլուպ մէսրուր օլտըզ:
Անլէր էլան պու մագսէտէ 500 տօլարա եազըն
պիր մէպլալ ճէմ էթմիշլէր խտի: Վէ պիր ազ-
լամ եիւզ դատար Այնթապլըլար պիր արայա
կէլիպ, օրատա քէնտի իշթիյագ վէ զայրէթլէ-
րինի պիլֆիլի կէօսթէրտիլէր:

Պու իճթիմալարընտա Հայաստան զէլզէլ-
սինտէն միւթէզարրուր օլան Հայլար իչիւն տէ
300 տօլար իանէ եազըլարագ քէնտիլէրին ազ-
դային հիսսիյաթլարընը իպրագ էյլէտիլէր:

Դեկտ. 5է միւսատըֆ Կիրակի կիւնիւնիւ
տէ օրատա կէչիլիպ տիկէր խօշ պիր մէնզարէ-
յի միւշահատէ էյլէտիլէր:

Օլ Կիրակի Բարեգործականըն խտարէսի
Թահթընտա պիւթիւն Շիգաօ Հայլարը իչիւն
պիր ճէմիյէթ ազտ էտիլտի քի մագսէտի զէլզէ-
լէտէն միւթէզարրըր օլանլարա իանէ ճէմ էյլէ-
մէք խտի: Իքի եիւզտէն զիյատէ պիր ճէմաաթ
հազըր խտի, Պրն. Փիւշմանեանըն ըրիյասէթի
ալթընտա Պրն. Գր. Գալուստեանըն վէ Յ. Գ.
Գրիգորեանըն պիրէր զըսսա նութընտան վէ
Տիկին Զուլալեանըն զայէթ շիրին վէ միւթէ-

էստիր ազգային թէրէննիւմէրինտէն սօնրա ի-
անէ ճէմինէ թէչէպպիւս էտիլտի: Ճէմաթ զա-
յէթ կիւզէլ պիր մէնզարէ թէչքիլ էտիյօր իտի:
Պիր զաչ սէնէ մուգատտէմ մուհաճիրլէր մա-
զամընտա պու տիյարա կէլմիշ օլան պու ճէ-
մաթ, էրքէքլէր վէ զատընլար, քեամիլլէր վէ
կէնճլէր կիւզէլ կիյինմիշ օլարադ օրատա ճէմ
օլմուշլար վէ Հայաստանտա պուլուռնան օլ էլէմ
տիտէ միլլէթտաշլարընա իանէ վէ իմտատ էլի
հէթիշտիրմէք տիւշիւնիւյօրլար իտի: Վէ Շի-
զալի Հայլարը պու իշէ պէօյիւք պիր ազմ իլէ
պաշլատըլար: Բէիս Մր. Փիւշմաննան պու
մէճլիստէ պու մազսէտէ 10,000 տօլար, եանի
2000 ինկիլիդ լիւրասը ճէմ էտիլմէսինի թէքիլֆ
էտէրէք, իանէ տէֆթէրինի քէնտի թարաֆընա-
տան 2000 տօլար իլէ աչտը: Պուռնուն իւզէրինէ
300, 150, 100 տօլար իանէլէր տէվլամ էյլէտի:

Պուռնտան էվվէլքի Կիրակիտէ Տիթրօյթտա
պուլուռնան Հայլար իանէ իշիւն օլան պու տա-
վէթէ 10,000 տօլար իլէ ճէվապ վէրմիշլէր ի-
տի:

Պու վազըրլար չու իքի ճիհէթտէն գալպի-
միդի թէչէքքիլէր իլէ տօլտուրմուշ տըր: էվվէ-
լա, քի պու թէատտի չէքէն վէ վաթանլարըն-
տան ճիւտա տիւշէն միլլէթին հիշ տէյիլ իսէ
պիր դըմընըն նասիպի չու ազատ վէ զէնկին
տիյարա տիւշիւշ օլարադ, անլէր տիկէր մէմ-
լէքէթլէրտէքի պիշտարէ միլլէթտաշլարընա մու
ավէնէթ էլի ուզատըր հալտա պուլուռնուշլար
տըր:

Տիկէրի չու տըր քի, պու մուհաճիր Հայ-
լար էլլէրինէ փարա կէչէր կէլմէզ, քէնտիլէր-
տէն ազ պալիթիյար օլան միլլէթտաշլարընը
մուհապպէթլէ գիքը էտիյօրլար: Հէման չու ի-
քի չէհրտէ, Տիթրօյթտա վէ Շիզալիտա, պու
իքի կիւն զարֆընտա 20,000 տօլար գատար ի-
անէ թօփլանըլտը իսէ զէնկինլէր պօլ պօլ վէ-
րէրէք վէ ամէլէլէր ազ օլանլարընտան չօդ վէ-
րէրէք պու իանէյէ իշթիրաք էյլէմիշլէր տիր:

Ամէրիգա Հայլարը գազանտըլարը կիպի
իանէ էթմէյի տէ էօյրէնիյօրլար: Կէօրմիւշիւզ
էօյլէ Հայլար քի Փէքթըրիտէ ամէլէ օլտըլա-
րը հալտա, հիւզլէրճէ տօլար պօրճ էտէրէք քէն
տի սէվկիլիւլէրինէ կէօնտէրմիշլէր վէ իշլէ-
յէրէք օլ պօրճլարը սօն սէնթինէ վարտանտէք
թէտիյէ էյլէմիշլէր տիր:

Յ, Գ, Գ.

ՄԵՍՈՒԼ ՊԻՐ ՀԵՑԵԹ

Հայաստանտա զէլզէլէտէն միւթէզարրուր
օլան միլլէթտաշլարըմըզա իանէ հէթիշտիրմէք
սըրասընտա նիշէլէրին նազար ը տիգզաթընը
փէք մուհիմմ պիր սիւալ ճէլպ էյլէմիշ տիր: —
Միլլի իիթիյաճաթըմըզա իանէ ճէմ էթմէք սը-
րասընտա պու իշէ ճազարէք էտէճէք օլան մէ-
սուլ հէյէք ճէրքտէ տիր: Պուռնա Առաջնորդա-
րան մը նազարէթ էթսին, հէր կուսակցական
մարմին քէնտի տաիրէսինտէ մի պու իշի կէօր-
սին, Հէր յարանուանութիւն քէնտիսի իշիւն
մի պիր եօլ պուլսուն, եօզսա յարանուանու-
թիւնլէր վէ կուսակցութիւնլէր պիրէր իքիշէր
միւլէսսիլ թային էտէրէք պիր կէնի հէյէթ մի
թէչքիլ էյլէսին:

Պու սօն միւնասէպէթտէ եանի զէլզէլէտէն
միւթէզարրուր օլանլարա իանէ ճէմ էթմէքտէ
պէօյլէ պիր մէրքէզի վէ մէսուլ հէյէթէ իսթի-
յաճ հիսս էտիլմիշ իսէ տէ էօյլէ պիր հէյէթ մէյ
տանա կէթիրմէք իմքեանսըզ օլմուշ տըր: Ա-
ռաջնորդարան պէօյլէ պիր հէյէթ թէչքիլ էտէ-
մէտի, կուսակցական զազէթալար այրը տէֆ-
թէրլէր աչտըլար, նիհայէթ Բարեգործական
ուսմում իանէյէ տէլալէթ էթմէքիլի տէրիւհտէ
էտիպ էվէյիճէ իշի իլէրի կէօթիւրտիւ: Լաքին
կուսակցականլարտան պազըսը տա պու թէրթի
պէ իթիրադ էյլէմէքտէ օլտուլար:

Պու մէսէլէտէ կիւճիւք միւլիթէլիֆ տիր,
էվվէլա, պէօյլէ սըրալարտա իլք իշ կիւզէլ վէ
ամէլի պիր թէրթիպ ետիմադ տըր: Պէօյլէ իշ-
լէր հաքիմանէ թէչքիլաթլէ հիւրիւր: Սանիէն,
փարանըն իտարէսինտէ հիսսալ իշի սըզը վէ
միւնթազամ սուրէթտէ կէօրիւմէլի տիր: Միւ
սէյիլպ մէսլէք հէմ փարանըն զայաթընա հէմ
իշին իշինէ հիլէ խուրտանըն կիրմէսինէ սէպէպ
օլուր:

Սալիսէն, փարանըն սարֆը թէքմիլ իսթի-
գամէթ իւզրէ իճրա օլուռնալը տըր: Պիր մազ-
սէտէ վէրիլէն փարա պաշգա մազսէտէ գուլ-
լանըլմամալը, օնուն պուռնուն պօղազընա կէչ-
մէմէլի:

Միլլէթ նիշէ մազսէտլէրէ չօդ իանէտէ պու
լուռնուշ իսէ տէ, անլէրին հիսսալընը կէօրմէ-
միշ վէ թամմ հէրինէ սարֆ օլուռնուշլուռնա
տաիր էմնիյէթ հիսս էտէմէմիշ տիր: Քէնտինէ,
«Վէրիճի օլ տա. պիլիճի օլմա», տէմիշլէր:

Վէ իշթէ պու սէպէպտէն նիշէլէր պու կիւն

միլլէթին ուժով ի հիշումն իրանէ էթմէք պապընտա կէօնիւսիւզ պուլունուօրլար:

Աճէպա էօյլէ պիր մէրքէզի հէյէթ թէշքիլ օլունամա՞ղ մը քի անլէր միլլէթին հէր սընֆէհալիսի արասընտա էմնիյէթ գաղանսըն վէ ումումի իանէլէրի էօյլէ պիր սուրէթտէ իտարէ էյլէսին քի հէր քէս վէրտիքլէրի իանէնին թամմ մահալինէ վէ թէմամէն եէթիշէճէյինէ միւմքին մէրթէպէ գանաաթ հասըլ էյլէսին:

Պիղիմ գաննըմըգճա պու վաղիֆէյի Առաջնորդարանըն տէրիւհտէ էթմէսի օլմաղ: Հէր նասըլ օլսա անըն պիթարաֆ պուլունամաղընա չիւպհէ էտէնլէր օլապիլիւր: Պախուսուս ումում միլլէթէ ախտ օլան մէրէլէլէրի Առաջնորդարանըն վէզալիֆի տարիքսինտէ սալմաղ ճաղ օլմաղ:

Յարանուանութիւնլէրտէն վէ կուսակցութիւնլէրտէն ներկայացուցիչլէր տալէթ էտիպ անլէրտէն պէօյլէսի պիր հէյէթ թէշքիլ էթմէք տախի ամէլի տէյիլ տիր: Պու ներկայացուցիչլէր հէր քէս քէնտի տալունու չալմաղ եանի քէնտի փրօկրամընը իլէրի սիւրմէք թէճըրպէսինէ տիւշէպիլիլէր: Կէշմիշտէ պու թարիզ գուլլանըմը վէ մուվաֆֆադէյէթ կէօրիւմէմէմիշ տիր:

Հէփ պու իշլէրի Բարեգործական իտարէ էթսին տէմէքլէ տէ պու միւշքիլ մէսէլէ հալլ օլունումուշ օլմաղ: Վազըա Բարեգործականըն պէօյլէ պիր մէսուլիյէթ ալմասընա տահա զիյատէ միւնասէպէթլէր վար, լաքին օնա տա իթիրաղ էտէնլէր պուլունուր: Բարեգործականըն քէնտինէ մախսուս պիր զայէսի վար տըր: պու տէնիլէն մագսէտ իսէ օնտան տահա զիյատէ կէնիշ տիր: Քէզալիք կուսակցական մարմինլէր տէ քէնտիլէրէ մախսուս քաղաքական մագսէտլէր պէսլէտիքլէրի իշիւն, միլլէթին պու իւմիւմի վաղիֆէսինի իւզէրլէրինէ ալմալարը տօղըու օլմաղ: Կուսակցականլար իւմիւմ միլլէթէ ախտ օլան մէսէլէլէրէ կուսակցական կիպի կիրիշմէլի տէյիլլէր, իլա ումում միլլէթին ազալարը կիպի հիսսէտար օլմաղ տըրլար: Պունա պիր միսալ «Կարմիր խաչ» մէսէլէսի տիր: «Կարմիր խաչ» թէշէպպիւսիլ միլլի պիր թէշէպպիւս տիր, Ֆիւլան կուսակցականա ախտ պիր «Կարմիր խաչ» իտարէսի ապէս տիր: Չիւնքի օլ կուսակցութիւն «Կարմիր խաչ» իշիւն թօփլանըլան մէպլաղը քէնտի մագսէտ վէ փրօփականտաընա գուլլանա պիլիո, հալ

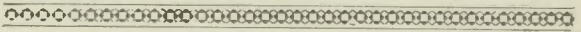
չու քի «Կարմիր խաչ» միլլի պիր միւշքիւսէ տիր: Քէզալիք մէքթէպլէր միլլի հայաթ մէսէլէսի օլտուղունտան կուսակցութիւնլէր մէքթէպ իշլէրինէ կիրիշմէլի տիրլէր, կուսակցականլար միլլէթին պիր Ֆէրտի մագսէլունտա մէքթէպ իշլէրինէ գարըշմալը տըրլար: Այնի վէճհլէ, քիլիսէ իշլէրի կուսակցական տալալարտան արի գալմալը տըր:

Իմտի Հայաստանտա փէրիշան օլան էհալիյէ իանէ կէօնտէրմէքլէք նէ կուսակցական, նէ յարանուանական պիր մէսէլէ տիր: Հէր պիր էրմէնի պիր էրմէնի մագսէլունտա անա իշթիրաք էթմէլի տիր:

Վէ իշթէ պու սէպէպլէրտէն ումումի իանէ ճէմինէ նազարէթ էտէճէք օլան հէյէթ իւմումի վէ պիթարաֆ վէ ճիւմլէնին էմնիյէթինի գաղանան պիր հէյէթ օլմալը, վէ հէր քէս անըն էլի իլէ իանէսինի կէօնտէրմէլի տիր:

Պէօյլէ պիր հէյէթ նասըլ սէշիլէպիլիւր: Ասըլ կիւճ մէսէլէ պու տըր:

Յ. Գ. Գ.

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՆԵՑԵ ԻՆԱՆԸՐՍԸՆ

Ամէրիգանըն Փարզլը քիլիսէլէրինէ ախտ 50 գատար րէիս ի րուհանիլէր Ամէրիգա էհալիսինին իմանընա վէ տինի հայաթընա տաիր պիր թէսալվուր թէշքիլ էթմէք իշիւն զագէթալարտա աթիտէքի 12 սիւալլարը նէշը էտիպ գարիյունտան անլէրէ ճէվապլար թալպ էյլէմիշլէր տիր: Սիւալլար, 1. Ալլահա ինանըմը սըն: 2. Էօլմէմէզլիյէ ինանըմը սըն: 3. Տուա Ալլահ իլէ չախսի ալազատա պուլունմագլըղըն վասըթասը օլտուղունա ինանըմը մը սըն: 4. Ինանըմըն քի Յիսուս պաշգա ատէմլէրտէն Փարզլը պիր մանատա իլահի իտի: 5. Քիթապը Մուգատտէսին պաշգա հէր հանկի պիր քիթապտան Փարզլը պիր մանատա միւհէմ օլտըղընա ինանըմը մը սըն: 6. Հէր հանկի պիր քիլիսէլէ աղա՞ մը սըն: 7. Հէր հանկի պիր քիլիսէլէ խըտմէթլէրինէ միւնթաղամ պիր սուրէթտէ տէվամ էտէ՞րմիսին: 8. Սէնին աիլէնին քիլիսէսի օլմայան պիր ճէմաաթ արասընտա հաշամասընա րաղի օլո՞ւր մը սըն: 9. Սանէտէ նիզամի «Պամիլէա իպատէթի» օլո՞ւր

մը: 10. Սէն տինէ հիւրմէթ էտէն պիր Ֆամիլ-
եատա՞ մը պէօյիւմիւշ սին: 11. Էվլատարընը
տին թալիմ էտիլէն պիր մէքթէպէ կէօնտէրի՞ր
մի սին: 12. Յէրտլէրին վէ ճէմաաթլարըն հա-
յաթընտա տինին զարուրի պիր ունսուր օլտու-
ղուըն զանն էտէ՞ր մի սին: Պու սիւալլարա՞
«էվլէթ», եա «խայր», ճէվապընը եազարազ
վէ ալթընա իմզասընը դօյարազ հէր քէս քէն-
տի զազէթասընըն մուհարրիբինէ իրսալ էտէ-
ճէք տիր:

Գարիյունա եարտըմ էթմէք իւզրէ պու սիւ
ալլարա տաիր պազը իյզահաթ վէրսէք էյի օ-
լուր զանն էտէր իզ:

Պիրինճի սիւալտա «Ալլահ» թապիրիյէ սէ-
վամաթտա պիր մահալտա պիր թախթ իւզէրի-
նէ օթուրան պիր զաթ տէմէք իսթէնիլմէյիպ,
անճազ ալէմ ու ճիհանըն մէնպա վէ մէպտէսի
օլան շախսի պիր վարլըզ անլաշըլըր: Ալէմ ու
ճիհանըն թէմէլի օլուպ պիզիմ օնա մէրպուլթ
պուլունտուղումըզ վէ քէնտիսի զաթ օլան պիր
վարլըզ հազըրնտա ատէմլէր Փարզլը թէսալ-
վուրլար թաշըյապիլիլէր, ամմա ճիւմլէսի տէ
Ալլահա ինանանլար սայըլըրլար:

Իքինճի սիւալտա, ճէննէթ վէ ճէհէննէմ
հազըրնտա ատէմլէրին թէշթիլ էյլէտիլէրի
թէսալվուրլար իմա էտիլմէզ, անճազ ատէմտէ
պուլունտան շախսիյէթին էօլիւմ իլէ զաիլ օլ-
մայըպ, էօլիւմտէն սօնրա հէր հանկը պիր սու-
րէթլէ մէվճուտիյէթտէ տէվամ էտիպ էթմէ-
մէսի անլաշըլըր: Մէսէլէ Ատէմլէր արասընտա
ճարի օլան ճէննէթ եա ճէհէննէմ թէսալվուր-
լարընա եախօտ բուհլարըն Փաալիյէթինէ տաիր
վէրիլէն Փիքըրլէրէ ինանմազ եա ինանմամազ
տէյիլ, իլլա մէզարտան էօթէտէքի հայաթըն
թարզընա տաիր պիր Փիքըր թէշթիլ էթմէսէք
պիլէ էօյլէ պիր հայաթ պուլունտուղունա տա-
լի էմնիյէթ ի ազլիյէմիզին օլուպ օլմամասը
տըր:

Իւչիւնճիւ սիւալտա մուհիմ մէսէլէ Ալ-
լահըն պիր զաթ օլմասը վէ պիզիմ պիր զաթ մա
զամընտա անըն իլէ միւլազաթ էտիպ էթմէ-
մէքլիյիմիզ տիր:

Տուա նէթիճէսինտէ Ալլահ թապիրաթ դա-
իտէլէրինի թէպտիլ էտէր եա էթմէզ. տուա՞
հայաթըմըզըն Փիլան սընֆ վազըալարընա միւ
թէալլըզ տըր եա տէյիլ տիր, պուլնլարը թային
էտէճէք տէյիլ իզ, անճազ ատէմ Ալլահ իլէ միւ-
լազաթ էտէպիլի՞ր մի, տէյիլ՞ մի, սիւալ պուն

տան իպարէթ տիր:

Տէօրտիւնճիւ սիւալտան մազսէտ Յիսու-
սըն Փիլան պիր սուրէթտէ իլահի եա Փիլան
պիր մանատա Ալլահ օլուպ օլմատըղընը թա-
յին էթմէք տէյիլ, անճազ Յիսուստա զահիր
օլան իլահի ունսուր, պաշգա ատէմլէրտէ զա-
հիր օլան իլահի ունսուրտան Փարզլը մը տըր
տէյիլ մի՞ տիր, եանի Յիսուստա զահիր օլան
իլահի ունսուր միզտարճա վէ քէյֆիյէթճէ ան-
լէրինքինտէն Փարզլը մը տըր տէյիլ՞ մի տիր:

Պէշինճի սիւալ Գիթապ ը Մուզատտէսին
հարֆիյէն միւլհէմ օլուպ օլմատըղընա տաիր
տէյիլ տիր. անըն միւճիզէվի թարիզտէ եա-
զըլմըշ վէ եանըլմազ պիր թահրիրաթ օլուպ օլ-
մատըղընը թային էթմէք տէ իսթէնիլմէզ, ան-
ճազ Գիթապ ը Մուզատտէստէ էօյլէ պիր ուն-
սուր վա՞ր մը տըր քի օնուն սէպէպիլնտէն պու
քիթապ պաշգա քիթապլարտան Փարզլը պիր
մանատա միւլհէմ տիր տէնիլմէլի տիր:

Տիկէր սիւալլարըն մանասը աշըզ տըր:
Յ. Գ. Գ.

ԹԷՄԱՄ ԱՏԷՄ

Թէմամ ատէմլէրիմիզին զըլլէթինտէն քի-
լիսալարըմըզ փարէ փարչա օլմազտա տըր: Պու
էսէֆէնկիզ հալին թէտալիսի իչիւն, թէմամ
ատէմի էյի պիլմէքլիյիմիզ զարուրի տիր:

Թէմամ ատէմի թէշթիլ էտէն, ճէսէտ, ճան
վէ բուհ տըր: Պու իւշ իւնսիւրլէր իրթիպաթ վէ
թէնասիւպտէ օլմազ իսէ՞ ատէմ նազըս օլուր:
Մէսէլա՞ ճէսէտ իլէ ճանըն ալազասը քէսիլի
իսէ, ճէսէտ նազըս զալըր: Ատէմին ճանընըն
քէնտի բուհը իլէ օլան ալազասը զաթ էտիլմիշ
իսէ ատէմ նազըս պիր վարլըզ օլմուշ տըր: Նա-
զըս ատէմ հէր հանկի եէր եա մէվզիտէ տախի
պուլունտա եինէ նազըս տըր:

Ատէմին Փիքըրի նազըս իսէ թապիրաթտաքի
նէսնէլէրի կէօրէմէզ:

Ատէմին կէօղիւ նազըս իսէ թապիրաթտաքի
զաիտէլէրի անլալամազ:

Ատէմին բուհը նազըս իսէ թապիրաթը թա-
պիրաթըն զաիտէլէրի իւզէրինէ սապիթ զըլան
իլալիզի պիլմէզ: Բուհը նազըս ատէմ իլալի-
զինի վէ պիննէսֆ քէնտի մահիյէթինի պիլէ-
մէտիյի իչիւն, ինտ Ալլահ ահմազ թապիր օ-
լունմուշ տըր:

Թէմամ ատէմին հալի (Սէլա 5, 25տէ) պէ-

յան էտիլիր: «Ալլահ քէնտիսի սիզի թէմամըլէ թագտիս էյլէյէ վէ բուհընըզ վէ ճանընըզ վէ ճէսէտինիզ քեամիլէն Բապարմըզ Յիսուս Քրիստոսըն գուհուրընա պիլա գուսուր հըֆզ օլուհնա»: Հըֆզ օլուհնալը տըր, բուհ, ճան վէ ճէսէտ, վէ պուհընընա ալըր ալըր թագտիսի դարուրի տիր: Պուհու ահլամադ իչիւն Բօմ. 10, 10, քեամֆի տիր: «Սալահ իչիւն գալպլէ իման վէ խէլաս իչիւն աղըզլէ իզրար էտիլիր»: Իմտի, սալահ վէ խէլաս իպարէլէրինին մանա վէ մէվ-գիլէրինի պիլմէլիլիզ:

Սալահ բուհա աիտ տիր: Բուհըն սալիհ օլմասը իչիւն վասիթա, իմ եա Ֆէլսէֆէ տէյիլ՝ գալպլէն օլան իման տըր: Գալպի իման՝ մախլուգու խալիգէ բապթ էտէր:

Ուէլաս ճանա աիտ տիր: Ուէլաս իչիւն վասիթա, Ֆիքրի մալիմաթ վէ սիւքիւթ տուրմադ տէյիլ տիր: Աղըզլէ իզրար մաթլուպ օլուհու-յօր, իզլամիյէթտէն տօղան իֆատաթ տըր քի ճանը խէլաս էտիլ բուհա բապթ էյլէր:

Ճէսէտին իրթիպաթ վէ թէնասիլպիւնիւ տէ, Բօմ. 8, 11տէ կէօրէլիմ: «Էկէր Յիսուսը էօլիւլէրտէն իհեա էտէնին բուհը սիզտէ սաքին իսէ, Քրիստոսը էօլիւլէրտէն իհեա էտէն, սիզտէ սաքին օլան քէնտի բուհը իլէ սիզին Փանի ճէսէտլէրինիզ տախի իհեա էտէճէք տիր:»

Ճէսէտին, բուհ վէ ճանա իրթիպաթը իչիւն, էօլիւլէրի տիրիլթմէյէ գատիր պու գուվ-վէթէ, «Ամին» տէմէք, չօզ զօր տըր: Պօղոս կիպի թէնէ վէ գանա տանըշմայըպ, իրատէթինի վէ Ֆէլսէֆէսինի Քրիստոսա քէօլէ էթմէք գարուրի տիր, վէ պու իրթիպաթ տըր քի Պօղոս, Պետրոս, Գրիգոր Լուսաւորիչ, Ներսէս Շնորհալի վէ Լուտէրիլէրի եաշաթմըշ տըր:

Ատէմին իւչ իւնսիւրլէրինէ գարշը, կիւնա-հըն իւչ Փաալիյէթի վար տըր:

Կիւնահըն հուգուրը ճէսէտին տիւշմէնի տիր: Ճէսէտի թահրիք էտիլ, կէօզ, գուլազ վէ շէսվէթ իլլէթլէրի իլէ մէշըէպի վէ իթիպա-րը միւլֆիւս գըլար:

Կիւնահըն գուվվէթի ճանըն տիւշմէնի տիր: Մաղըրուրուզ վէ էլէմլէր թարիգի իլէ էօլիւմէ կէօթիւրիւր: էօլիւմ, ճէսէտին բուհտան ալըր տիւշմէսի տիր:

Կիւնահըն նէթիճէսի բուհըն տիւշմէնի տիր: Բուհը էլէթթիւր կիպի էլան Ֆէլսէֆէսի պէրրազ օլմայան վէ նազըս Ֆէրտի պիլմէք

իլէ գանաաթ էթտիրիպ անը էպէտի ազապա կէօթիւրիւր:

Պու վադաայը շու թէմսիլ իլէ իզահ էտէյիմ — Մէյվէ աղաճը տախի իւչ իւնսիւր իլէ թէմամ տըր: Քէօքիւ օլմայան աղաճտա եափ-րազ օլմազ: Եափրազ թութմայան աղաճ, մէյվէ վէրէմէզ: Մէյվէսի օլմայան աղաճը պաղչէպան նէ՞ եափսըն:

Գալպի իման, թէմամ ատէմին քէօքիւ տիր: Քէօք քէլամուլլահըն տէրինլէրինտէ, հա-գիգի քիլիսանըն վէ սարլարըն գայասը օլան Քրիստոսա սարլըմալը տըր:

Աղըզլէ իզրար, թէմամ Քրիսթիան եափ-րազլարը տըր: Եափրազլար աղաճըն թէնէֆ-ֆիւս ալէթլէրի օլտուղու կիպի, իզրարլար տախի Քրիսթիանըն թէնէֆֆիւս ալէթլէրի տիր:

Ճէսէտ — պէտէն — մէյվէյի թութար. մէյ վէ իսէ, սաթուն ալընամայան կիւնէչ փէրթէվ-լէրինէ վէ չիյ թանէճիլէրինէ մէրպուլ օլտուղու կիպի, թէմամ Քրիսթիանըն մէյվէլէրի տախի, քէլամըն թանէճիլէրինէ վէ հազիգի նուր Քրիստոսըն գըրմըզ փէրթէվլէրինէ մէր-պուլ տըր:

Քրիստոստա իզհար օլուհան մէյվէ իսէ, բուհը նազըս ատէմլէրի ույանտըրմազ, մախ-լուգու խալիգէ վարիս էթմէք, վէ ատէմի շէ-րիաթըն էլինտէն ալըպ ինայէթտէ պէօլիւթ-մէք տիր:

Նէթիճէ: Գալպի իմանա մալիք հէր Ֆէրտ Ալլահըն սալիհի տիր: Օ՝ Քէօքէ մալիք տիր: Անը սէվ վէ պիլիլիքտէ քիլիսատա եաշա: Իզ-րարլարը չօզ վէ մէյվէսի կէօրիւնմէյէն պիր Ֆէրտի տախի սէվ՝ գիրա քէօքիւ օլտուղու ի-չիւն եափրազլարը վար տըր, վէ քիլիսատա, պիլիլիքտէ Քրիստոսա շայիրտ օլ, վէ հազիգա-թը պիլլէճէքսինիզ վէ հազիգաթ սիզի ազատ է-տէճէք տիր: Ջիրա հազիգի նուրըն փէրթէվլէ-րի, փազլար, չիֆա վէրիւր, իհեա էտէր:

Թէմամ ատէմ իւչ իւնսիւր իլէ պիր մա-հիյէթի, իւչ իւքնիւմտէ պիր խալիգինի գա-պուլ էթմիշ օլուր:

Թէմամ ատէմին, թէմամ իմանը, թէմամ իզրարը վէ թէմամ խըտմէթի օլուր: Թէմամ ատէմին թէմամ քէլամուլլահըն օլուր:

Թէմամ ատէմլէր թահգիր օլուհմուշլար վէ օլուհնապիլիլիլէր, զիրա՝ սալահ իչիւն գալպլէ իման վէ խէլաս իչիւն աղըզլէ իզրար էթմէքիլ-յին գարուրի օլտուղուհըն պիլ պէյան, «Թէվ-

պէ՛ չտինիդ, ատիւ Ալլահն ատէլէթի կիւնիւ վար տըր» տէյօրլար :

Իմտի պու կիւն միլէլթիմիդ արասընտա պու նէվ թէմամ ատէմլիյէ մալիք օլան գաթլարա իհթիյաճ ազիմ տիր :

Ա. Խ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Գէմտըն, Ն. Ճ.

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՍԷՍՍԻՁ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷԼԷՐ

Տիւնեանըն թիճարէթի ճէտվէլլէրինի վէ ուսուլլարընը կէօզտէն կէչիւրէճէք օլուր իսէք տիգզաթա շայան պիր չօգ վազաալարա թէսա-տըֆ կտէրիդ : Հէր պիր միլլէթ քէնտինէ մախսուս պիր հասըլաթ, սանաաթ վէ մէթօտ իլլէ պու աճայլալ ըէգապէթ իչինտէ եաշամագ եօլլարընը արայօր : Պուլլարըն ճիւմլէսինին ա-րասընտա էն միւթէրազզը վէ քեարլըսը Մ. Ա. մէրիգա տըր : 1925տէ Ամէրիգանըն խարիճէ իրաճ էյլէտիյի 1913 սէնէսի իւզէրինէ 100տէ 60 արթմըլ տըր, հալ պու քի ինկիլթէրանըն քի 100տէ 25 էքսիլմիլ տիր : Ֆրանսանըն խարիճի թիճարէթի հարպտան էվվէլլէրինտէն պիրազ զիյատէ տիր :

Ամէրիգա պաշլըճա աղաճ, քէրէսթէ, պազըր, փամուզ կազ եաղը վէ եէյէճէք իրաճ էտիյօր : Մանիֆաթուրա չօգ եօլլայամայօր, չիւնքի պուրատա էմէք փահալը օլտուգտան մատա էվրօփա փաւասը տիւլիլին օլուլ վէ սաթուն ալմագ գուվվէթի էքսիլտիյինտէն իսթէտիյի կիպի խարիճէ մալ սաթամայօր, լաքին Ամէրիգա ուճուզ էմէք իլլէ ըէգապէթ էթմէք եօլուէու տախի պուլմուլ տըր, եանի մաքինա գուվվէթի իլլէ օնուն եէրինի տօլտուրուլօր : Մէ սէլա տօգուլմա իլլէրինէ կէլինտիքտէ Ամէրիգա տա 150 ատէմ էվրօփատա 1000 ատէմին իլլինի կէօրիլօր : Պուրա տէսթկեհալարընտա մէքիք տաղիգէտէ 158 տէֆա կիտիպ կէլիյօր, վէ կիւն տէ 23 եարտա չըգըլօր : Պու եօլ իլլէ ամէլլէ չօգ փարա ալլալ եիւքաէք եաշայօր վէ գուլմաշըն եարտասը եինէ 14 սէնթէ կէլիյօր :

Թիճարէթ տաիրէսինտէ էն գուվվէթիլի րազիպ Ալամանիա տըր : Ալամանիատա էմէք ուճուզ օլուլ էհալի տահա չօգ իլլ չըգարտըլը

չէօյլէ տուրսուն պիր տէ գարթէլ ուսուլլ վար քի տըշարը կիտէն մալլէր եիւզտէ 25 ուճուզ եօլլանըլըր, հիւքիւմէթ պու Ֆարգ իչին տախիլտէն վէրկի ալլալ Ֆարգիլալարա թախսիս սաթ վէրիւր քի տըշարըտան փարա կէլմին : Ալամանիանըն քիմիալի սուրէթտէ հազըրլատըղը պօյա, իլաճլար, Փօթօկրաֆ էճգալարը, էլլէքթրիք իչին իլաճլար, տինամիթլէր, սէնաի իփէք վէ քիմիա իլլէ եափըլան փօթալ հիլ պիր միլլէթ թարաֆընտան ըէգապէթ կէօրմէյօր : Փօթալ եանի կէօյէրչիլէ Չիլիտէն չըգար իտի վէ օրա հիւքիւմէթի եիւզտէ 25 իլաճաթ վէրկիսի ալլըր իտի : Շիմտի Ալամանիա թօնօսընը 32 տօլարա եափըլ սաթըլօր : Սալթ Ամէրիգա չիֆթճիսի կիւլրէ իչին 10 միլիօն տօլարըլ կիւհէրչիլէ սաթըն ալլըր : Ալամանլար իսփիլթօյը տա քիմիա իլլէ եափըլ եարը պէհասընա սաթըլօրլար : Պիր վազթ Հինտիսթանտան չիլիտ կէլիլ իտի : Ալամանլար չիլիտի տախի քիմիախանէտէ հազըրլալլալ Հինտիսթանա միլիօնլարճա լիւրա զիյան էթտիլտիլլէր : Թիւրքիատան կէլլէն ճէհրի տախի պէօյլէճէ խարապ օլտու : Չիւնքի Ալամանլար քիմիալի պօյա եափ տըլար :

Ալամանիատա իսթէտիլլէրի գատար տէմիր վէ քէօմիւր վար իտի, լաքին հարա սէպէպիլտէն տէմիր մատէնլէրինին պէօյիւք զըմընը զայալ էյլէտիլլէր : Պիր թարաֆտան տա ուճուզ Ֆիլլէթ իլլէ Ֆրանսայա թամիրաթ իչին տէմիր վէրիյօրլար : Լաքին քէօմիւր հալա չօգ տըր : Պու սէպէպտէն չալլըլօր քի քէնտի քէօմիւրիլինիւ գօմշուլարընտաքի տէմիր իլլէ պիրլէշտիլիպ պիր թըրսթ եափսըն. պու հալտա իլլէ պիլլէ Ալամանլար Ամէրիգայա տէմիր սաթըլօրլար : Պօսթօն վէ Մէյն չմէնտըֆէրի Ալամանիատան թօնօսը 10 տօլար աշաղըյա չըմէնտըֆէր տէմիրի ալտը :

Շէքէր թիճարէթի էփէյի թաթիլ օլտու չիւնքի հարպտան էվվէլլ պիր միլիօն տօլար չէքէր իլաճ էտէր իքէն չիմտի էտէմէյօր :

Ֆրանսանըն իլաւաճաթը չօղալմըլ տըր, փարասը ուճուզ, էմէք ուճուզ օլտըլը կիպի Ալամանիատան թամիրաթ նամընա ուճուզ քէօմիւր ալլըլօր : Ալսաստան չըգան տօգուլալար ինկիլթէրա վէ Ամէրիգայա ըէգապէթ էտիլօր : Լաքին Ֆրանսըլարըն ասըլ գուվվէթի զիլաֆէթ վէ մէգադ ճիհէթի տիր : Էն ալա վէ զարիֆ մալլէր, մօտալար, խօշ գօգուլար, շա-

րապար, գողմաթիբէր, իչ գաթ էլպիսէլէր, իշլէմէլէր վէ ֆիսթանլար օրատան չըգար, պոնտան մատա էնէպիլէրի օրայա ճէլպ էտէ-
ճէք շէյլէր եափարագ սէնէվի պիր գաչ եււզ միլիօն տօլար փարա ալլըրլար: Փարիզ վաղինո-
լարը քէյֆ մահալլէրի վէ գատընլարը թիճա-
րէթ աճէնթլէրի տիրէր:

Իթալիատա կազ եաղը եօգ, փամուզ եօգ, պազըր տէմիր տախի եօգ տըր, վէ մէմլէքէթին իշլէրիսինտէ սէյր ու սէֆէրէ միւսաիտ պէօյիւք ըրմագլար տա եօգ, լաքին պօլ ատէմ վար վէ ուճուզ ամէլէ վար: Իշթէ պոնտոն իլէ Իթա-
լիա պու կիւն ճիւմլէսինէ, հաթթա Ամէրիգա-
յա պիլէ բագիպ տիր: Իթալիատա պէյազ քէօ-
միւր, եանի սու գուվլէթի տախի վար տըր, մէմլէքէթի տաղլըզ վէ օվալըզ օլտուզուլտան վէ պիր չօգ նէհրլէրի օլտուզուլտան 9 միլիօն պարկիր գուվլէթի հասըլ օլապիլէճէք գուվ-
լէթ վար քի պոնտոն չիմտի 3 միլիօնը իշէ եա-
րատըլլօր: Իթալիա փամուզը Ամէրիգատան ալըպ՝ 85 միլիօն տօլար օրա վէրիօր, լաք՝
օ ուճուզ ամէլէ իլէ իշլէտիլպ մէյտանա կէլ-
տիքտէ Ինկիլթէրա Ամէրիգա իփլիք վէ գա-
փօտընա ըէգապէթ էտիօր: Իթալիա նագլիյաթ իշինտէ տախի իշլէրի կիտիօր: Եէնի վափօր եափագ իշլ Ինկիլթէրատա 100տէ 57 նիսպէ-
թինտէն 46յա տիւշտիւ, Ալամանիա 16տան 14է, Պրանսա պէշտէն 7յէ չըգմը, Իթալիա իսէ 5-
տէն 12յէ չըգմը տըր: Ինկիլթէրայը պու ըէ-
գապէթտէ գուվլէթլի սագլայան վափօրլարը-
նըն չօգ օլուպ տիւնեանըն հէր թարաֆընա գօ-
լայ նագլիյաթ եափմալարը տըր: Պոնտան մատա փէք չօգ միւսթէմլէքէլէրի օլուպ օնլար անա վաթան իլէ ալըզ վէրիշ էտէրլէր վէ Ին-
կիլիզլէր էյի մալ եէթիշտիրտիքլէրի կիպի հի-
սապալը քէօմիւր, տէմիր, ալթոն, կիւմիւշ մատէնլէրինէ մալիք տիրլէր վէ պիւթիւն տիւն եանըն լասթիյի տախի քէնտի էլլէրինտէ տիր: Լասթիք, գահվէ, չայ իւզէրինէ վէրկիլէր գօ-
լարագ Ամէրիգայա վէրէճէյի պօրճը պիր գաչ միւսի կէրի ալլըր: Պոնտան մատա տօգուճա քէօմիւր, տէմիր իւրաճաթը տախի զայէթ չօգ տըր:

Պու տէօվլէթլէր արասընտա տիւէր վէ էն պէօյիւք մուհարէպէլէրտէն պիրի տէ կազ եա-
ղը մուհարէպէսի տիր: Քօմիւր մատնլէրի տէ-
րինէ էնիպ կիւճլէշտիքճէ ամէլէ իշլ փահալը-
լանըպ թէրք ի էշլալլար չօղալտըզճա, հապա

կէմիլէրի վէ վափօրլար չօղալտըզճա հէր քէս գօլայ վէ հաղըր եաղաճագ արգասընա գօշու-
լօր վէ պիր պիրինին էլինտէն չէքէր իքէն պա-
ղէն տէ սիւահ իլէ տէօյիւշիւյօրլար: Իշթէ սի-
լահ իլէ օլան հարալար պու էվլէլէրլէրին զու-
հուրաթը տըր:

Պիզ պիշարէ գաիֆ միլլէթլէր իսէ ասըլ կէօ
րիւնմէզ օլուպ տախի տէվամ էտէն հարալը
կէօրմէտիյիմիզտէն պաղէն արայա բասթ կէլիպ
պու մէֆրէթ գուվլէթլէրին իշինտէ արալըզ
տալաղը եէյօրըզ: Սօնրա տա պիզի տիւշիւնմէ-
յօրլար տէյու մըրըլտանըյօրըզ: Ալլահ օնլարա
ինսաֆ պիզ տէ ագլ վէրսին:

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ՆԵՐՍԷՍ ԼԱՄԲՐՈՆԱՅԻ

Պու պէնտէ «Նաւրուսը Նեքսէս» սէրնամէ
սինի վէրմիշ օլաա իտիմ, պէլքի օգուլանլար
Ներսէսին տօղուշ մահալի հագգընտա տահա
պէրլարգ պիր թէսապիւր ալապիլիլէր իտի:
Ձիրա Թարսուս էօլքէսինտէ պուլընան Նաւրուս
նամ եաղըզ հա եալլա՝ հէր Կիլիկիալըյա մա-
լիւմ պատմական պիր մահալ տըր: Պիր քէֆ
ֆէրտ Թարսուս իսմինի Քրիսթիյան տիւնեա-
սընա մարուֆ գըլմը իտիյի կիպի, պիր թէք
ֆէրտ տէ Լամբրոն իսմինի Հայ տիւնեասընա
մարուֆ գըլմը տըր: Լամբրոնն Նամրոնա
տէլիշիմէսինին թէֆսիլիտէ պիր կիւճլիւ
ե. ք. Թիւրքիւն հա^օնկի իշլ տօղրու քի գատիմ
լուղէթլէրի թէլէֆֆիլը էթմէսի տօղրու օլ-
տուն Սելեկիայը Ձիլիֆէյէ, Բիւզանդիոնը
Պօղանթըյա, Եւգոկիայը Թօգաթա, Ծոպըր Սօ-
ֆա վէ Կոկիսոնը Կէօքսիւնէ չէվիլէն Թիւրք՝
Լամբրոնն տօղրու թէլէֆֆիլը էտէպիլի^օր մի:

Ներսէս Լամբրոնն մէշհուր գալէսինտէ
1152 սէնէսինտէ տօղմուշ օլուպ, վաֆթիլ իսմի
Սմրառ իտի: Ներսէս իսմինի քիլիսէ էօմրիւնէ
պալլատըղընտա ալտը: Ճալիպ հէմ ճաղիպ չախ
սիյէթի, եիւքսէք տէրէճէտէն օլան գապիլիյէ-
թի, հէմ խալիս Քրիսթիանլըզ բուհըյա եիւ-
ճէլմիշ օլան սիյէթի՝ Ներսէսին իսմինի Կիլի-
կիալը սաիր պիր չօգ Սմրատլարտան վէ Ներսէս
լէրտէն եօգարը չըգարտը: Կէնճլիլինին իլք սէ-
նէլէրինտէ մէշհուր աստուածաբան վէ կղերա-
կանլարա չայիրտ հալինտէ խըտմէթ էտիպ, քի-
լիսէ էօմրիւ հագգընտա մալիւմաթընն էն մու-

հիմմ գըսմընը անլէրտէն թահսիլ էլլէտի: Օն ալթը հաշընա վարընճա վալթոէյնի վէֆաթ էլլէտի, վէ արթըգ քէնտինէ նէզարէթ էտէպիլէն սալթ պիր իըսըմը (տալըսը) Ներսէս Շնորհալի (Տէօրտիւնճիւ Ներսէս Կաթողիկոս) գալմըշ իտիյինտէն, միւստիլէյհին եանընա Հոռմկլայա (Րուս Գալէ) կէօնտէրիլտի: Օրատա պուլունտըղը միւստէթտէ էվվէլա տալըսընըն փէր վէրտէսինէ վէ պատէհու անըն տէլալէթիլլէ իսթանպուլտա Րուս բահիպլէրինին թալիմ ու թէրպիլէյսինէ մազհար օլտու: Պէօլլէճէ միւստէթ ի մէքթէպիլէյսինին իքմալ էթմիշ օլուպ, 23 սիննինտէ Թարսուս չէհր վէ էօլթէսի իչիւն արքեպիսկոպոս մէսհ օլունտը:

Միւստէթ ի մէմուրիլէթինտէ հատտ ը զա թընտա պուլունան խասսէլէր խարիզ իւլ ատէ պիր փարլապլըգ իլէ գուհուրէ կէլտիլէր: Գալպինին փաքլիյի երեզիւնտէ վէ կէօզիւնտէ նիւմայան վէ սէօզ վէ սէօհպէթինտէ աշիքեար իտի: Լուղէթին թամմ հէմ եիւքսէք մանասըլլա Ներսէս կէնիշ սիւրիւսիւնիւն էյի չօպանը իտի: Իշթիրաք ը հիսս, մուհապպէթ վէ զայրէթ ըուհանի մէմուրիլէթինին իֆասընտա կէօրիւլէն էն պէօլլէք ֆազիլէթլէր իտիլէր: Հէր հանկի խանէ եա գուլիպէյէ կիրէր իտի իսէ, իման, իւմիտ վէ մուհապպէթին պէրրաք նուրը քէնտիլլէ պէրապէր կիրէր իտի: Արքայական զիւրիլլէթտէն օլան փէտէրինտէն քէնտինէ քիւլլիլլէթլի պիր մէպլաղ միրաս գալմըշ իտիյինտէն, Թարսուսըն մայր եկեղեցիսի գափուսընա կէլէն 400 գատար ֆուգարայա հէր Չորեքաբթի վէ Ուրբաթ սապահլարը քէնտի մէսաբիֆիլլէ ֆասուլեա չօրպասը վէ էքմէք թէվլի էտէր իտի:

Պէլաղէթ, ֆէսահէթ վէ բուհանիլէթ իլէ մէմլու օլան վազլարը Թարսուս չէհրինտէ հէմ ճիվարլարընտա սալահ թարիգինտէ գուլվէթլի պիր թէէսիր պրապտըլար: Աստուածաշունչըն միւնտէրիճաթընը արիզ ու ամիզ մէշգ ու միւթէլաա էթմիշ իտիյինտէն, Ազիզ Գիթապ հազգընտա գալլմէ արմըշ իտիյի էսէր վէ թէֆսիրլէր՝ Լամբրոնացիինին միւպարէք էօմրիւնիւն լայէմութ թիղքեարլարը վէ սանէմլէրի տիրլէր: Էօմրիւնիւն զըտասը հէմ գուլվէթի Րապպ վէ իշլաաքեարընըն իրատէթինի իճրա էթմէք իտիյինտէն, չօգ տէֆալար արեզասը քէնտինէ սապահ թամմընը օտասընա կէթիրտիլլէտէ, էվվէլթի ազշամըն թամմընըն պիր լօգմասը պիր

լէ եէնմէմիշ իտիյինի կէօրիւր իտի:

Ներսէս քէնտի թեմինտէ պուլունան վանքլարը, եկեղեցի վէ մէքթէպլէրի տալիմա զիյալէթ էթտիքտէն պաշգա, Կիլիկիանըն իրադ սէմթլէրինի հէմ Գըպըս վէ իսթանպուլը վազթ վազթ զիյարէթ էտէր իտի: Սէյյահաթլարընըն պիրինտէ պէրապէրինճէ 40 քիշի ալըպ, Փրուսիա գրալը Ֆրէտէրիքի վէ իսապիլիլլէրի իսթիղպալէ կիթտի: Եօլտա պիր հարամի չէթէսի անլէրէ հիւճիւմ էտիպ, Ներսէստէն մատա հէփիսինի տէ թէլէֆ էթտիլէր: Դանիէլի արալանլարտան վէ բէֆիլլէրինի աթէշլի ֆուրունտան գուրթարան Ալլահ՝ Լամբրոնացիյի տէ գաթիլլէրտէն գուրթարտը:

Ներսէսին կիւնլէրինտէ Հայաստանայ վէ Րուս քիլիսէլէրինին պիրլէշլէլէրի մէսէլէսի միւզաքէրէ օլընմադտա իտի: Ներսէս 1197տէ իսթանպուլա կիտիպ օլ մուհիմմ մէսէլէնին գաթի պիր նէթիճէյէ կէլմէսի իչիւն ազտ էտիլմիշ օլան Սինոգոստա հազըր պուլունտը վէ միւզաքէրէլէրէ իշթիրաք էլլէտի: Էլնիհայէ էյի պիր նէթիճէյէ վասըլ օլընտը իսէ տէ, իսթանպուլ իմփէրաթօրընըն վէֆաթը՝ մէյտանէ կէլմիշ օլան խայրը նէթիճէյի սէմէրէսիզ պրապտը: Իթթիհատա գարշը օլան պիր թագըմ Րուսլարըն սուրի զաննը, հէմ հասիւտ վէ չիւպհէլի բուհլարը Սինոգոստըն ճէմի ի իճրաաթընը պաթ թալ վէ մուսաթթալ գըլտըլար:

Լամբրոնացի Հայ, Եունանի, Լաթին վէ իըպթի լիսանլարընտա քէսպ էթմիշ իտիյի մէհարէթ երեզիւնտէն, Շարք վէ Ղարպ հէմ իըպթի քիլիսէլէրի մէյանէսինտէ միւզթէտիր պիր միյանճը (միջնորդ) հալինտէ խըտմէթ էտիպ գանաաթպախշ պիր անլայըշըն մէյտանէ կէլմէսինէ սէպէպ օլտու: Իշպու Ալլահ ատէմի վէ Հայ միլլէթինին տալիմա հիւրմէթ վէ մուհապպէթլէ զիքը էտէճէք օլտըզլարը գաթ սիննի 46 իքէն, Յուլիս 4, 1198տէ թէսլիմ ի բուհ էլլէյիպ, Պօղոս առաքեալ կիպի տէյէպիլի իտի: «Էյի ճիհատը պիթիրտիմ, սէֆէրի թէմամէ էտիպ իմանը հըֆգ էթտիմ: Արթըգ պէնիմ իչիւն սալահ թամը հազըր տըր. անը օլ ատիլ Հաքիմ Րապպ օլ կիւնտէ պանա, վէ եալընըգ պանա տէյիլ, պէլթի թէճէլլիսինի սէվէնլէրին ճիւմլէսինէ տախի վէրէճէք տիր»

ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Ուէսթ Թիգպէրի, Մէս.

ՇԵՀԻՏԼԻՔՏԷ ՄԻԻԹԵԽԱՍՍԻՍ ՊԻՐ ՓԱՐԹԻ

Բ.

Պու փարթիւներն պիրինտէ Մավի Գարտաշ պուլունուլուր իտի Գմէրգուս գաթլ իշինին պաշ-լայաճաղը սըրատա, պի էմսալ պիր ճէսարէթ իլէ էօնէ աթըլըպ, սէրկէրտէ հալինտէ էմրէլը վէրէն քիմսէյէ եազլաշըպ, վէ քէնտինէ մախ-սուս կիւլէճ եիւզ իլէ սէլամ վէրիպ, թալէպ էյ-լէր քի էօլտիւրիւլմէգտէն էվվէլ իպատէթ էթ-մէք իշինն անլէրէ պիր Փուրսաթ վէրիւսին: Իշպու թալէպ ճանիլէրին ճանի տիյանէթինճէ հազգ կէօրիւնմէքլէ միւսաատէ էտիպ՝ դանլէ միւլէմմա սիւլաճ վէ թօփուզլարը էլլէրինտէ օ-լարազ էթրաֆա օթուրուրլար: Մավի Գարտաշ տախի ճէմիյէթինի օթուրթուրուրլար, ազ սօն-րա գաթլ օլունաճազ ճէմիյէթէ՝ ազ սօնրա գաթլ օլունաճազ վաիզ կիպի վազա պաշլայա-րազ սօն փէյզլամընը թէպլիլ էյլէր: Զօգճա թէշտիտ էյլէտիյի խուսուս չու օլուր քի հէր քէս քէնտի կիւնահընտան տօլայը աֆվլըգ տի-լէտիքտէն սօնրա, էն պէօյիւք Փարզը տիւշ-մէնլէրի իշինն աֆվլըգ թալէպ էթմէսի տիր: Վէ իզահաթ հալինտէ տէրմիյան էյլէր քի Ստե-փաննոս սօն սաաթտա եաղմուր կիպի եաղան թաշլարըն եարասընը հիսս էթմէքտէն իսէ ճա-նիլէրին կիւնահընը օլ գատար հիսս էյլէտի քի անլէրին աֆվ օլունմասը իշինն տուա էթմէմէք էտէմէտի: Զէվապ հալինտէ Ալլաճ անըն կէօգ-լէրինի սէմայա աչմազլէ պէրնպէր, զէմինտէ էլէմլէր իշինտէ ուշգու վէ սէմատա ճէլալ իշին տէ ուշանմազ պախշ էյլէտի: Իմտի Ստեփան-նոս կիպի չէհատէթ էօմրիւ եաշայամտըզ ի-սէ, անըն կիպի չէհիտ տուասը իլէ էօլմէյի էլ-տէն գաշըրմամալարընը կէօգ եաշլարը իլէ րէ-ճա էյլէր: Զէմիյէթ իսէ եիւքսէք սէսլէ աղլա-յըպ կիւնահըլարը իշինն, վէ չօզլար տախի տիւշ մէնլէրինին աֆվ օլունմասը իշինն տուա էտէր լէր: Վէ սէլէֆ փարթի միսիլու նիշէլէր գում-տան աղըզլարընա հաղորդութիւն մանասընտա գօրգար: Անը միւլէպազգըպ Զէյթունլու Գա-լուստ պիրատէր Գարաճեան խիթապա պաշլա-յըպ աշնի րուս վէ կէրմիյէթլէ աշնի նօթա-լարը թէշտիտ էթտիքտէն սօնրա իքի իլահի թէ-րէննիւմ էտէրլէր: Անլէրտէն պիրիսի «Իշթէ Իր տան գըլըսընտա տուրուպ սէյր էտէրիզ (Ինթի-պահ իլահիսինտէ Նօմ. 145) Պախուսուս գօրը-սընտա «Պիզ փէք մէսուրուր օլուրուզ պիրաղտան

պու սահիլտէն հէման էօթէտէ, նաղմէլէր թէ-րէննիւմ էտէրիզ պիրաղտան, Շէֆիզ Յիսուսա էպէտէն» տէյէրէք թէրէննիւմ էթտիքլէրինտէ, իսսիզ չէօլլէր, վէ գալլէրի չէօլ քէսիւմիշ ճա-նիլէր, էօմրտէ թէքտէն պիր թէրէննիւմ իշիթ-տիլէր: Լիսանը անլամատըլար իսէ տէ չու մէն-գարէ, պախուսուս փազլէնմիշ գալլէրինին ա-յինէսի հալինտէ եիւզլէրինտէ հասլ օլան Փէ-րահիյէթ վէ սէլամէթ անլէրի լալ պրազըր: Ի-լահի խիթամա էրտիյի կիպի Մավի պիրատէր սէրկէրտէյէ տէօնիւպ «Հաղըրըզ» տէր:

Լաքին ճանիլէրին էլլէրի կէվէմիշ, սալքի սէօյլէր մէճալը գալմատըլընտան պիր գաշ տա զիգէ սէսսիզ, վէ հարաքէթսիզ գալտըգտան սօնրա, եէքտիկէրի իլէ պիր գըզըլըն միւճատէ-լէյէ թուլթուրլար: Էն նիհայէ պիր թարաֆ զալէպէյի գազանարազ մազլուլարա իսպար էտէրլէր քի, անլէրի թաշ վէ թօփուզլէ գաթլ էթմէքտէն իսէ, իզրամէն գուրչունլա գաթլ էթ մէթ լուլթփընտա պուլունաճազ տըրլար: Շու հալտէ Մավի Գարտաշ պաշտա օլտուղը հալտէ անլէրի գօլ գօլա պաղլայարազ սըրա իլէ տիգէր լէր, վէ գուրչունըն տէլէպիլտիյի քիմսէլէր տիւշտիւքտէն սօնրա իքինճի վէ իւշիւնճիւ տէ-ֆա սըզըլըր, վէ ճիւմլէսի եէրէ սէրիլտիքտէն սօնրա, իլիլէրի չէօգմէգտէն էվվէլ, Մըզրաղըն ուճու իլէ շիւպհէլէնտիքլէրի ճէսէտէ տիւր-թէրլէր, վէ ճիւմլէսինին էօլտիւլիւնէ գան-տըզտան սօնրա եազընլարտա պուլունան պօշ պուղտայ գուլուլարընա վէ հէր չուգուր եէրէ ճէսէտլէրի սիւրիւքլէմէյէ պաշլարլար:

Պու ճիւմլէ չէյլէր վազթա միւլթաճ օլտու-ղընտան ազշամըն գարանլըղը խաֆիֆճէ եա-րալանմը վէ քէնտինի էօլիւ կիպի կէօսթէրմիշ օլան Զէյթունլու Աւետիս Քիթիշեանըն իմտա-տընա եէթիշիր: Շէօյլէ քի հէման եանը պա-շընտա օլան գուլու տօլմուշ օլտուղընտան ճա-նիլէր ճէսէտլէրի պիր ախէր գուլուլա սիւրիւք-լէր իքէն, Աւետիս՝ եազըն գուլունըն իշինէ ա-թըլըպ, պիր էօլիւնին ալթընա կիզլէնիւր: Զա-նիլէր կէրիտէն կէլէն իքինճի վէ իւշիւնճիւ քէօ-մէլէրի թէլէֆ էթմէքլէ մէշղուլ օլտուղլարըն-տան, հէման իւշ իւլին օլ հէվալիտէն ալթըլամազ լար, պէօյլէճէ Աւետիս օլ գուլուտան չըզմաղա ճէսարէթ էտէմէզ:

Տէօրտիւնճիւ կիւնիւն սէհէրինտէ չէօլտէ սալթանաթ սիւրէն տէրին սիւքիւնէթի պիր ա-յազ սէսի իլալ էթմէյէ պաշլար: Վէ իշթէ պիր

Արապ շէյխ գուլունըն քէնարընա կէլիպ, եա-
վաշ, ամմա ճիտտի վէ կէրմի պիր սէս իլէ խա-
պէր վէրեր քի պէօյլէ տուա էտիպ պէօյլէ ճէ-
լալ կիլինէն քիմսէլէրի ասլա ինճիթմէմէլէրի
իշիւն օլ կիւն պիւթիւն գուլվէթի իլէ գանսըր-
մաղա չալըմըն իսէ տէ, միւլէսսէր օլամամըն,
վէ գարանլըգ պասար իքէն պու գուլուլա պի-
րինին աթըրտըղըն կէօրմիւշ, վէ կիճէլէրի
պէլէմիւշ քի, պիր Ֆուրսաթ պուլուպ անը քէն-
տի չատըրընա կէօթիւրսիւն, լաքին անճապ շիմ
տի հէր քէսին ալաղը չէքիլտիլի իշիւն կէլէ-
պիլմիւշ: Իմտի, տինի վէ գէվճէսի իւզէրինէ,
քէնտինճէ էն սապիթ եէմինլէրլէ վատ էլլէր
քի, ինճիթմէլէրէք հիմայէ էտէճէք տիր, վէ
պու մէալտէ միւքէրէր իպարէլէրլէ էօլիւլէր
գուլուսուէն խիթապ էթտիքտէն յօնրա ճէ-
վապ պէլլէր: Պուլլարը տինլէլէն Աւետիս գա-
թէն գանընըն ազմասը, վէ աճլըգ սէպէպինտէն
զալիֆլէմիւշ, վէ եէմինլէրլէ թէսպիթ էտիլէն
տալվէթի պիր Ֆուրսաթ ատտ էթմէքտէն մատա
չարէսի գալմատըղընտան գըլամ էթմէլէր ըաղի
օլուր: Արապ անը «էյի Սամարիալը» կիպի լէ-
թաֆէթլէ մէրքէպինէ պինտիրիպ չատըրընա
կէօթիւրիւր: Եարասընա եանմըն թէրէ եաղը
ազըտըպ, սարար, սիւթ, եօղուրթ վէ սաիրէ
իլէ պէսլէլիպ անը տիրիլտիր: Վէ մայէթինտէ
օլանլարա անը հիմայէ էթմէլէրի պապընտա Ի-
ճապ էտէն էմրլէրի վէրիր:

Պիր միւտտէթ սօնրա պու շէյխ իլէ տիկէրի
մէյանէսինտէ միւնազաա վուգու պուլմաղլէ
հէր իքի թարաֆ հարպա թութուլուրլար, պէօյ
լէճէ պիզիմ Աւետիսին քէնտի վէլի ի նիմէթի-
նէ օլան միւնէթտարլըղըն կէօթէրմէսի վէ
պիլտիլինէ կէօրէ ինթիգամ ալմասը իշիւն կիւ-
զէլ պիր Ֆուրսաթ աշըլըր: Իմտի պիր սիւհ
տա Աւետիս ալըպ էօնէ տիւշէր, վէ տիւշմէնի
կէօրմէսի իլէ տէվիրմէսի չիֆթ կիտէր: Մագ-
թուլլարըն միգտարը տիւշմէնի ամանա կէթիւր
մէքլէ պէրապէր, չու նիշանճը՝ «Կեալուրըն»
թէսլիմի եա տէֆի, եա եօգ իսէ տիկէր աշիւրէթ
լէրի տախի ճէլպ էտէճէքլէրինի եէմինլէրլէ
թէհտիտ էտէրլէր: Շէյխ՝ Աւետիսէ օլան եէ-
մինլէրինի պօզամատըղընտան, անը չատըրա
չաղըրըպ խըտմէթինտէն տօլալը թէչէքիւրիւ
նիւ պէյան էթտիքտէն սօնրա, քէնտինին սէպէ
պինտէն պիւթիւն աշիւրէթլէրլէ հարպ էթմէք օ-
լամալաճաղընը, իմտի քէնտինին Հալէպէ կիթ
մէսինի, վէ եօլուն ֆիլան պիր գըսմընտէք

պիր գըլաղուգ վէրէճէլինի իսպար էլլէր, էլ
նէթիճէ Աւետիս Շէյխտէն իքի ալթուն խարճ-
լըգ ալըպ էլինի էօլտիւքտէն սօնրա եօլա ըէ-
վան օլուր:

Գըլաղուգ ալըլըր ալըլմաղ պիր սիւվա-
րի չալուշ Աւետիսէ թէստաթիֆ էտիպ՝ օնու
թէսլիմ ալմաղ իւղրէ իքէն, Աւետիս չալուշու
պօղարաղ ճէսէտինի ըրմաղա աթտըգտան սօն-
րա, էլպիսէսինի կիլինիպ աթընա պինէրէք,
Ֆրատ նէհրինին կէչիտինէտէք սալիմէն կէլիր:
Լաքին կէչիտի պէլլէլէն գարազօլ թարաֆըն-
տան իսթիճվապ օլունուր իքէն Ձէյթունլու թէ-
լէֆթիւզլէրի սէպէպինտէն տէրտէսթ օլընըպ,
հուլիլէթիլինի պէյան էթսին իշիւն Հալէպ տի-
վան ը հարպընա իրսալ օլունուր, վէ պատէլ
իսթինթաղ իտամընա հիւքմ օլունուպ, էվրաղը
թաստըգ օլունմաղ իշիւն Շամա, ճէմալ Փա-
շայա իրսալ օլունուր. եա էվրաղ եէթիւմէգ-
տէն, եա տա աղ սօնրա Շամ, պատէհու Հալէպ
տիւշէր, (1918, Հոկտ. 25տէ): Վէ իւք տէֆա կի-
րէն Արապ ալալը մահպուստանէլի աշըպ մահ-
պուսլարը սալը վէրիր իսէ տէ, Աւետիս վէ սա-
իր իքի մահպուսլար իշ իշէրիտէ օլմաղլէ, ան-
լէր չըգամաղլար: Իշպու հալ պիր Ինկիլիզ մէ-
մուրա (Փարլէմանթօ ազասընտան Մր. Սալթս
տէյուլ գանն օլունուլօր) խապէր վէրիլտիքտէ,
կիտիպ գափուլու գըրարաղ անլէրի ազատ էյ-
լէր: Վէ Աւետիս իշպու ըօմանթիք սէրկիւզէչ-
թինի Պատ. Յ. Նօխուտեանա վէ սաիր խըսըմ
վէ սօսթլարա նաղլ էթմէքլէ հէր քէսի միւթէ-
հալլիր գըլար:

Ինկիլիզ մուհիմ մէմուրլար հալա Մարաշ
վէ Ձէյթուն թարաֆընա էրմէնիլէրին կիթմէ-
սինի թասվիպ էթմէտիքլէրինի պէրրազճա
սէօյլէմէլէրինէ ըաղմէն, վաթան տուլղուսուն-
տան իզլալ օլունարաղ կիտէրլէր, վէ Աւետիս
տախի անլէրլէ Ձէյթունա կիտիպ պիր պաղզալ
տիւքեանը աշարաղ պիր սաքին հալաթ եաշա-
մաղա պաշար, Փազաթ Ձէյթուն թիւրքլէր
թարաֆընտան մուհապէրէ օլունտուգտա Մարա
շա խապէր եէթիւրիլէն պէշ գահրէմանլար-
տան պիրիսի Աւետիս օլմուշ տըր. լաքին Ձէյ-
թունա ալտէթ էտէր իքէն Համիտիլէ քէօփիւ-
սիւնտէ պէլլէլէն թիւրք գարազօլու թարա-
ֆընտան ճիւմլէսի տէ գաթլ օլունուր: Պէօյլէ-
ճէ Բրիտոս իշիւն շահիտլիք վէ շէհիտլիքտէ
միւթէխաստիս օլան Մալի Գարտաշ վէ փար-
թիսինին սուրէթ ի ինթիգալլարընը կէօրէն սօն

չահիտ տախի էօլմէքլէ սօն նասիպինէ նաիւ օլուր :

Մավի Գարտաշըն էօքսիւզ պրագտըղը 17-18 եաշընտա պիր օղլու էյթամ իլէ պիրլիքտէ Ֆրանսայա կիթմիշ օլուպ, 13-14 եաշընտա օլան պիր գըղը Յակոբ էֆ. Շնորհոքեան թարաֆընտան էվլատըղա ալընմըշ տըր :

Ս. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Պէյրուք

ՍԻՅԱՍԻ ԻՆԳԻԼԱՊԱԹ

Գ.

1822տէ Սփանիանըն հիւրերիյէթ փէրվէրան ֆըրգասը պէօյիւք պիր նիւմայիշ իլէ Պուրպօն գրալը Դինծի Ֆէրտինանտը պիր գանուկ ը էսասի իմզալաթմայա մէճպուր էյլէմիշէր իտի իսէ տէ Վէրօնա գօնֆէրանսընտա Ազիզ Իքթի-հաւ ազալարը Տանկուլէմ տուգասը հիմայէսինտէ պէօյիւք պիր օրտու իլէ Սփանիայը իշղալ էյլէյիպ Պուրպօնլարըն տէսփօթի իտարէսինի երինէ իպգա էյլէտիլէր :

1927տէքի Լօնտրա ահտնամէսինտէ էվրօփա տիպլօմաթլարը Թիւրք վէ Եոնան մէսէլէօինէ կիրիշիպ, Նավարինօ քէօրֆէղինտէ Թիւրք լէրին ճօ փարէ գըրիւլըլարընը խուրտ ու խաշ էյլէյէրէք Եոնանլարը ազատ գըլտըլար : Էտիրմէ ահտնամէսի Եոնանլարըն իսթիգլալիյէթինի թաստըգ էյլէտիլի միսիլու 1832տէ Պավարիա խանէտանընտան, Փրէնս Օթօ իլք Եոնան գըրալը հալինտէ ինթիխապ օլունունճա ահտնամէստէ պիր չօգ իլալէ վէ տէրքէնարլար վազը օլտու :

Էտիրմէ ահտնամէսի Թիւրք վէ Բուս մուհարէպէսինին ազապինտէ ազտ էտիլիպ, Բուսլար վազաա զապթ էյլէտիլէրի գըթալարը պէթէքար Թիւրքիայա իատէ էյլէտիլէր իսէ տէ, ճէսիմ պիր թաղմինաթ ը հարպիյէ ալտըղլարը միսիլու, Թուճա նէհրինին աղընտաքի ատալարը, Պահր ը Սիյահըն շարգընտաքի Անափու վէ Փօթի իսքէլէլէրինի զապթ էյլէտիլէր : Մօլտալիա վէ Վալաքիա (սօնրա իքիսի միւթթէհիտէն Բուճանիա օլտու) Փրէնսլէրի ումուրու սիյասիյաթտա իսթիխտամ օլունաճաղար վէ Բուսիա ալէտտէվամ Թիւրքիանըն Գըրիսթիան ազվամընըն սիյասի ումուրլարընըն թէսվիյէսինին միւտախէլէսինէ հազըր օլաճադ իտի : 1833տէքի Հէօնֆէր Իսֆէլիսի ահտնամէսի մուճէ-

պինճէ Բուսլար սայքի պիւթիւն Թիւրքիայը զապթլարընա կէչիւրմիշ կիպի իտի իսէ տէ, ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսանըն մուխալէֆէթի իլէ ահտնամէ հիւքմսիւզ գալտը :

1840տա Մըսըրլը Մէհմէմէտ Ալի փաշա մախտումու Իպրահիմ փաշա վասըթասը իլէ պիւթիւն Թիւրքիայը զապթընա կէչիւրիյօր իտի, Փազաթ էվրօփա տիփլօմաթլարը միւմալիլէյհին թէհսիլերին գըրըպ, գուվլէթինի էվլատտան էվլատա կէչէր պիր Մըսըր Ուտիվլիյինէ հասր էթտիլէր : 1849ըն Պալթա Լիւան ահտնամէսի իսէ Մօլտալիա վէ Վալաքիայա տահա կէնիշ հիւրերիյէթ պախշ էյլէտի :

1852տէ Պաղեստինին ազիգ մահալլէրինտէ իպատէթ էյլէմէք իչիւն Բուս վէ Լաթին քիլիսալար մապէյինտէ միւհլիք արպէտալար գուհուր էյլէմիշ իտի : 1740ըն ահտնամէսինէ թէվֆիքէն Ֆրանսա Լաթինլէրի վէ 1774իւն ահտնամէսի մուճէպինճէ Բուսիա Բուս քիլիսալարընը միւտէֆաա վէ իլթիգամա պաշլատը : Շէօյլէ քի 1856տա Գըրըմ մուհարէպէսինէ գատար ուզուն դըսսա պիր չօգ սիյասի մէսէլէլէր գուհուր էյլէմիշ իտի քի անլէրի անճադ Գըրըմ մուհարէպէսինի միւթէազըպ Փաքիգ Ահտնամէսի թէսվիյէ էտէպիլտի : Պու ահտնամէ մուճէպինճէ Պահր ը Սիյահ վէ Թուճա նէհրի տիւնեա թիճարէթինէ աշըլտըղը կիպի, Սթամպօլ պօղաղը Բուս գըրիւլըլարընա գափանտը :

Գօնֆէրանս տահա իսթիշարէտէ իքէն նակահան Սուլթան Մէհիտ Գըրիսթիան թէպաա իչիւն հիւրերիյէթ վէ իսլահաթ վատ էյլէյէն րէս մի պիր Ֆէրման իլան էյլէտիլ : վէ էվրօփա տիփլօմաթլարը Սուլթանըն պու սիյասի մանօլրասընա գափըլարադ, ահտնամէյէ պիր տէրքէնար իլալէ էյլէտիլէր, եանի էվրօփա հէօքիւմէթլէրի կէրէք միւնֆէրիտէն վէ կէրէքսէ միւճթէմիշն Թիւրքիանըն տախիլ իսլահաթ փլանլարընա միւտախէլէ էյլէմէյէճէքլէր : Իշթէ պու վազըթտան թա 1878տէ Պէրլին գօնֆէրանսընա գատար կէրէք Ինկիլթէրրա վէ կէրէք Ֆրանսա, Բուսիանըն Թիւրքիայա գարշը հէր պիր հիւճմիւնիւ մէն էյլէտիլէր : Գըրըմ մուհարէպէսինտէ, Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա վէ Սարտէնիա (օլ վազըթ չիմտիքի Իթալիա հէօքիւմէթի մէվճուտ տէյիլ իտի) հէօքիւմէթլէրի պիզաթ Թիւրքիայա եարտըմ էյլէտիլէրի միսիլու 1876ըն շարգ մուհարէպէսինտէ Բուսլար պիզապթ Սթամպօլա տուխուլ էյլէմիշ իքէն Ինկի-

լիզ զըրիւրը անլէրին թէարրիւզիւ հիւճիւմ
լէրինի մէն էյլէյիւ՝ մէսէլէյի Պէրլին գօնֆէ-
րանսընա իհալէ էթտիւմիշ տիր:

Սարտէնիա պաշ վէքիլի Գօնթ Գալուր՝ Կը-
լատըսթօն վէ Պիզմարք ալարընտա պիր տիր-
լօմաթ իտի: Գալուր վէ Մազինինին սիյասի
պասարլարը սայէսինտէ, Սարտէնիանըն Գը-
րըմ մուհարէպէսինէ 20,000 կէօնիւլլիւ աաքէր
սէվք էյլէմէլէրի վէ 1859տա Ֆրանսա իլէ պիր
լէշիպ Ավսթրիայը մաղլուպ էյլէմէլէրի սայէ-
սինտէ Սարտինիա հուտըտը թէվէսսիւ էյլէ-
միշ իտի իսէ տէ Փափանըն Րօմա հէօքիւմէթի-
նին մուհաֆապսընը Լուի Նափօլէօն (Իւչիւն-
ճիւ) պիզպաթ քէնտիսի տէրէօհտէ էյլէմիշ պիր
չօգ Ֆրանսըզ օրտուլարը Րօմայը թահթ ը ի-
տարէլէրինէ ալմըչար իտի: Ֆազաթ 1871տէ
Ֆրանսը-Ալման մուհարէպէսինտէ Նափօլէօն
պու աաքէրլէրի կէրի չէքմէյէ մէճպուր օլընճա,
Սարտէնիա օրտուլարը Սալօյ գրալը էմմա-
նուէլ (չիմտիքի փատիչաճըն տէտէսի) վէ Կա-
րիպալտի թահթընտա Րօմայը դապթ էյլէյիպ
Փափանըն ճիսմանի գուվլէթինի լաղվ էյլէ-
յէրէք հալ ը հաղըրըն Իթալիա հէօքիւմէթինի
թէշքիլ էյլէյիպ Րօմայը փաթիթաթ Եափտը-
լար, վէ պիր միւտտէթ սօնըա Փափա մէսէլէսի
պիր գօնգօրտաթօ իլէ բէսմի պիր փրօթօգօլա
րապթ էտիլտի:

Փրուսիա 1864տէ Ավսթրիա իլէ միւթթէհի-
տէն Տանիմարգայը միւնհէղիմ էյլէյիպ, Շօլզ-
վիկ-Հօլսթայն նաման իքի տուգալըզլարը (Գիլ
գանալը պուրատա տըր) դապթ էյլէմիշ օլարազ
մապէյնլէրինտէ թազսիմ էյլէտիլէր: 1866նըն
Սաաօվա մուհարէպէսինտէ Փրուսիալըլար Ա-
վսթրիայը 7 հաֆթատա մաղլուպ էյլէյիպ պու-
րի տուգալըզլարը քիւլլիւյէն դապթ էյլէյէ-
րէք պիր չէմալը Ալման իթթիհատը թէշքիլ էյ-
լէտիլէր: 1871տէ Պիզմարք վէ ճէնէրալ Մօլթ-
քէ, իւչիւնճիւ Նափօլէօնու էսիր ալընճա, Ալ-
գաս-Լօրէնի 1,500,000 սէքէնէսի վէ պիր մի-
լիար տալէր թազմինաթը հարպիյէ իլէ դապ-
թընա կէշիրտի: Իշթէ պու սըրատա իտի քի
Փրուսիա գրալը Կիլեօմ, թէքէպպիւր իլէ քէն-
տի քէնտիին տահա Փարիզտէ իքէն Ալման իմ-
փէրաթօրու տէյու իլան էյլէտի:

ԳԱՐԵԳԻՆ Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
(Կրէկըրի)

Նիւ Եօրթ

ՄԻՈՒԹԵՆԵՎԿԻ

ՊԱՂԵՍՏԻՆՏԷ ՀԱՅԼԱՐ

Պաղեստինտէ սաքին օլան Հայալարտան
1200իւ գաղթական, 300իւ որրլար վէ 1500իւ
տէ էվլէլտէն օրտա օլանլար տըր: Պունլար Ե-
րուսաղէմ, Հալֆա, Եաֆա, Րէմլէ, Յոպպէ վէ
Նապուլուտա տաղըմըշ տըրլար: Գաղթական
լար պաշըճա վանքտա վէ մէքթէպտէ սաքին
տիրլէր, աղլարը չէհրէ կիտիյօրլար: Պաղես-
տին Հայալարընտա չօգ զէնկիլէրի եօգ իսէ տէ
ուճուճէն թիւճար, սանաաթքար, վէ մէմուր
օլուպ րահաթ տըրլար: Օրատա կուսակցու-
թիւն գալղալարը եօգ տըր, անճադ «բարեսի-
րաց» վէ Սիօն միութիւնլարը վար քի պունլար
անճադ թալիմ ու թէրպիյէ իշինէ պագարլար:
Հայլար պուրատա Սիւրիատան րահաթ տըրլար
գիրա նէ Արապլար, նէ Եհնուտիլէր անլէրէ
գարչը տիւշմէնլիք պէսլէմէղլէր: Հայալարըն Ե-
րուսաղէմտէ օլան ազգային միւլքլէրի վէ Պատ-
րիարքըզ սէպէպինտէն մուհիմ պէյն, էլ մի-
լէլ մէվքիլէրի վար տըր:

Իլը աաըրլարտան պաշլայարազ Փարզլը
միլլէթլէր Երուսաղէմտէ տինի վէ իլմի միւէս-
սէսէլէր Եափմաղա չալըճըչար տըր: Հայլար
տալի տէօրտիւնճիւ աարտա թա Լուսաուրիչ
յէմանընտան պէրու օրատա եէրլէճիշ տիր-
լէր: Դինճի վէ Տինճի աարլարտա 70 գատար
վանք վէ Եկեղեցիլէրի վէ մատուլարը վար ի-
տի: Եաղընտա Զէյթունլուգ տաղընտա պու-
լունան էսքի գայտ վէ Եաղըլարտան անլաշըլը-
յօր քի Հայալարըն ծնունճու աարտան էվլէլ օ-
րատա իպատէթ եէրլէրի վէ վանքլարը վար ի-
տի:

Խաչակիրլէր Երուսաղէմի գապթ էտիպ
Րուլարը թարտ էթտիլէրինտէ, Սիօնտա Գը-
րիստոսըն ազլամ թաամը օտաաընտա թօփլա-
նան տինի մէճլիս էսնասընտա Հայլար Շնոր-
հալինին պիրատէրի Գրիգոր Պահլաուունի վա-
սըթասը իլէ իսպաթ էյլէտիլէր քի Հայ Եկեղեցի
ուղղափառ տըր վէ օրատա գալտըլար:

Պու կիւն էճտատըմըզըն դայրէթի սայէսին
տէ Երուսաղէմտէ օլան ազգային վանքլար վէ
պինալար պէօյիւք պիր մահալլէ թէշքիլ էտէր-
լէր:

Տիւնեանըն հէր թարաֆընտան կէլէն սէյ-
Եահյար պու պինալարը կէօրիւպ հայրէթ է-

տէրէր վէ միլլէթիմիզ հազարնոտ մալիւմաթ ալմըզ օլուրլար: Երոսաղէմտէ Պատրիարքարան օլան Սր. Յակոբ վանքընտան մատա Սր. Փրկիչ, Սր. Հրեշտակապետ վանքլարը տախի վար տըր: Եէհուտիլէրին տախի տիգգաթը պու միւլլէրէն ճէլպ օլունուլյօր, վէ պազը միւլթէաս սըպլարը Գրիստոսըն էսէրինի մահվ էթմէք իսթէյօրլար, լաքին միւմքին տէյիլ տիր:

Երոսաղէմ Պատրիարքըլըղը նէ գէման թէէսիս օլունտուղու մալիւմ տէյիլ, լաքին 13իւն-ճիւ ասըրտա պիր եպս. վար իտի քի ճիւմլէ վանքլարը իտարէ էտէր իտի: Իհթիմալէն Կիլիկիա կաթողիկոսուղու թէէսիս օլանա դատար պունլար էջմիածինէ մէրպութ իտիլէր վէ սօնրա Կիլիկիա կաթողիկոսուղունա բապթ օլունտուլար: Պունուն իսպաթը շու տըր քի 13իւնճիւ ասըրտան Աքքէտէ Լաթին բուհպանլար մէճլիսինէ Կիլիկիա կաթողիկոսը Տ. Կոսթանթին Միթիար Սկիւռացի իսմինտէ պիր մուրախիսա եօլլատը: Իւմիտ էտէրիզ քի Կիլիկիա կաթողիկոսուղու թարիխինի հազըրլայան Տ. Բարգէն Սրբազան պու խուսուլարը քիթապընտա զիքը էտէճէք տիր:

Հէր հալտէ Թիւրքլէրտէն էվլէլ մէմուլըլարըն կիւնիւնտէ Երոսաղէմ Պատրիարքըլըղը մէվճուտ իտի, չիւնքի. Թիւրքլէր օ վազըթ Սար գիս եպիսկոպոսը Պատրիարք հալինտէ թաստըզ էյլէտիլէր:

Երոսաղէմտէն մատա Եաֆա, Րէմլէ, Շամ Պէյրութտա տախի վանքլար վար տըր, Սր. Յակոբ վանքը, Ս. Թորոս եկեղեցի իթթիսալընտա պիր քիւթիւպիսանէսի վար քի 4000 ճիւտ էլ եազըսը էսէրլէր վար վէ էջմիածինտէն սօնրա պիրինճի տիր: Պու էլ եազըլարընըն գըյմէթ լի միւլթէմիլաթը հալա մէշգ օլունմամըլ տըր: Իլք տէֆա 1870տէ Տիգրան Սաւալան անլէրտէն 1841ինի մէշգ էթմիլ, սօնրա տա շիմտիքի Կիլիկիա կաթողիկոսը, Ս. Խապանան 2500 թանէսին լիսթասընը հազըրլամըլ իտի: Շիմտի Արմաշ, Սր. Կարապետ, Գալսէրի վէ սաիր եէրլէրտէքի էսքի թահրիրաթլար Թիւրքլէր վասըթասը իլէ վահշիճէ թէլէֆ էտիլտիքտէն սօնրա պիգիմ թարիխիմիզ, քիթապէթիմիզ իչիւն պունլար գըյմէթիլ խազինլէր տիրլէր: Վանքըն քիւթիւպիսանէսինտէ տախի 2000 ճիւտ վար տըր:

Ս. Յակոբ Միարանուլիւնը Ժառանգաւորաց Իւմ ի Իլահի մէքթէպինի սազլամըլ տըր:

օրատա բուհպանլար հազըրլանըյօր: Շիմտի Բարգէն եպիսկոպոսըն ճէհուլէրի վէ Գ. Կիւլպէնկեանըն սէնէվի վէրտիյի 1000 ինկիլիզ լիւրասը սալէսինտէ մէքթէպ եէնի պիր թէրազըլ պաշլամըլ տըր: Խուսուսա Արմաշ վէ Ս. Գէորգեան ճեմարան դալտըրըլտըգտան սօնրա պունուն էհէմմիլէթի վէք չօզ տըր: Շիմտի 30 շալիրտ բուհպան օլաճազլար տըր:

Երոսաղէմ Հալլարընըն իքի մէքթէպի վար 180 շալիրտլէր իլէ:

Տ. Եղիշէ Պատրիարքըն վէ Լուսարարապետ Տ. Մեսրոպ վէ Տ. Մատթէոս սրբազանլարըն ազիլանէ ճէհուլէրի իլէ վանքըն պօրճը 50,000 լիւրայա էնմիլ վէ սէնէ պէ սէնէ վէրիւմէքտէ տիր: Շիմտի միարանուլիւնըն սէնէվի մասրաֆը իտարէ, մէքթէպ, մաթպաա, թամիր, 10-12,000 ինկիլիզ լիւրասը տըր:

Վանք իչիւն էն մէսէրրէթպախշ վազաա Կարկուր արասաը տալասընըն դաղանըլմասը օլուտ: Պու արսա 200 պին Ինկիլիզ լիւրասը գըյ մէթինտէ օլուպ պիր շիրքէթ վասըթասը իլէ պինալար եափտըրըլըր իսէ իրատ իքի գաթլանըր, պու արսա Երոսաղէմին էն կիւզէլ եէրինտէ տիր:

Հարպտան էվլէլ ուխտաւորլարտան պէօյիւք իրատ կէլիլ իտի քի շիմտի պու քէսիմիլէ տիր, վէ օնլարա մասրաֆ օլույօր:

Երոսաղէմ միարանուլիւնը շիմտի 50 բուհպանլարտան իպարէթ տիր քի հէր թարաֆ տա խըզմէթ էտէրլէր: Անդը Յորդանանտան, Քէրէքտէ տախի 50 խանէ Հայ վար տըր քի օրայու պիր քահանայ եօլլանըլմըլ տըր:

Դուրեան Ս. Պատրիարք Երոսաղէմին էհէմմիլէթինի հիսապա ալարազ պիր թազըմ իճրաաթլարտա պուլունհաճազ տըր:

ԿՈՉՆԱԿ

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Ժինէվ ձէմիլէթ ի Ագվամ Գօնֆէրանսը Դեկտ. ճտա թէքրար քիւշատ էտիլտի, պաշլըճա մէսլէ Ալամանիատա ձէմիլէթ ի Ագվամ թարաֆընտան պիր գօնթօլ գօնուլմասը վէ պէօյլէճէ Վէրսայլ ահտնամէսինէ կէօրէ թէսլիհաթ վէ օրտունըն նէզարէթ ալթընա ալընմա սը տըր: Պու խուսուստա պաշլըճա պէշ տէօլլէթլէր գօնուլընլօրլար: Շթրէզմէն պունա բազի տէյիլ տիր, պէօյլէ պիր թէֆթիլ հիլէթինի

խաթմէյօր, անճաղ շարգի հոստոստաքի, հանի Գէօնիկայէրկ իսթիհեամլարընը գալտըրմաղա րաղի օլաճաղ կէօրիւնիւյօր: Տէօրթ պէօյիւք տէօլէթլէր եէնի պիր Լօղարնօ իթթիֆազը եալիմաղ մէսէլէսի տախի շիմտիլիք պիր թաբաֆա պրազըլմըջ տըր: Մոսօլիին՝ Պրիան, Ձէմպըրլէյն վէ Շթրէզմէն իլէ կէօրիւշմէյնէճէ տիր:— Ճէմիյէթ ի Ազվամտա Ձին մուրախխաս լարը նազիք պիր մէվզիտէ պուլունույօրլար: Քէնտիլէրի փէքին հիւքիւմէթինին վէքիլի իքէն շիմտի Գանթօն հիւքիւմէթինտէն էմըլէր ալըյօրլար վէ պիւթիւն ազալարա պիրէր պէյաննալէ տաղըտըպ Ձինտէ էճնէպի իմթիյազլարըն լաղվ էտիլմիշ իտիյինի պէյան էյլէմիշ տիրլէր: Քէնտիլէրէ սուալ օլունտուգտա եէնի հիւքիւմէթ մէմէլէքէթին մէնֆաաթընը կէօղէտիյօր տէյօրլար:

Մ. Ամէրիգանըն Գօնկրէսի տախի 69ընճը օլարազ Եդիտ. 6տա քիւշատ օլունտու: Րիփըպ լիգանլէրին այանտա ազասը 48, Տէմօգրաթլարըն իսէ 47յէ պալիղ օլտու: Պիր տանէ տէ մէլէ Ֆըրգասընըն վար տըր: Պիւթիւն կէլըրիլէր սամիյուն իլէ տօլու իտիլէր: Պու սէնէքի գօնուշուլաճաղ մէսէլէլէր արասընտա Ամէրիգա թէպաալարընըն ախէր մէմէլէքէթտէքի ալաճազլարը, Ֆրանսանըն պօրճը վէ Լօղան ահտ նամէսի տախի վար տըր:— Ամէրիգանըն պու սէնէքի պիւտճէսինտէ 383 միլիօն տօլար ֆաղլա իրատ վար տըր: Կէլէն սէնէ իչիւն 680 միլիօն օրտու իչիւն, 82 միլիօն հալա գուվվէթի, 700 միլիօն հարպ թէգաիւտլէրի, վէ 30 միլիօն տօլար տա մէն ի միւսքիւրաթ գանունընըն իճրասը իչիւն թախսիս օլունմուշ տըր: Տէմօգրաթլար ֆաղլա իրատըն վէրկիտէն քէսիլմէսինի թալէպ էտիյօրլար:— Րէիս Մ. Գուլիճ միւթատը օլան նութըլ սէօյլէտի: Նութըլտա պաշլըճա չիֆթճիլէրին հալինին իսլաճը, վէրկիլէր, սու գուվվէթի, միլլի միւտաֆաա կիպի մէսէլէլէրտէն սօնրա մէն ի միւսքիւրաթ գանունընըն գուվվէթլէ թաթպիգիին թալսիյէ էյլէտի: Ուարիճի մէսէլէլէրէ աթֆ էտիպ Ձինտէ իհթիյաթ իլէ հիւքիւմէթին պէքլէտիյինի գիքը իլէ, տիւնեա մահքէմէսի խոստուսընտա Ամէրիգանըն նօթթա ի նազարընը պէյան էտիպ թէրք ի թէսլիհաթ իչիւն եինէ Ուօլինկթընտա պիր մէճլիս աղտ էթմէք արգուսընը սէօյլէմիշ տիր: Ամէրիգա դաղէթալարը Ամէրիգա հիճրէթ գանունընըն Մէքսիքօ, Գանատա վէ Ճէնուպի

Ամէրիգատան չօղ տէմ կէլմէսինէ սէպէպ օլտուլունու գիքը էտէրէք Ամէրիգանըն ամէլէյէ միւհթաճ օլտուլունա վէ Մէքսիգօտան կէլէնլէրին չօղու ասըլ եէրլի գըրմըղը Ամէրիգալը օլուպ՝ էյի պիր ճինս օլմատըղընը նազարը տիգգաթա ալարազ եա օնլարա տա գօթա գօնմալը եախօտ էվրօփալըլարա գիյատէ միւսաատէ օլմալը տէյօրլար:

Ինկիլթէրրատա իշտիլլէրին սալըսը պիր պուլունգ միլիօն օլմուշ տըր: Լօյտ ճօրճ Ձին հազըլնտա սէօյլէր իքէն Ձինլիլէր հազըլարընը իսթէյօրլար վէ ասըլ սէպէպ Պօլշէվիգլէր տէյիլ տէմիշ իտի: Հինտիսթան նազըրը Լօրտ Պըլքիհէտ թէքիպ էտիպ տէյօր քի պու սէօղլէր Ձինտէ Ֆէնսա սուրէթլէ աքս էտէճէք վէ Պօլշէվիգլէրին մէրքէզի հիւքիւմէթի ալտըղընը րէսմի էվրազ իլէ իսպաթ էտիյօր:

Ֆրանսըգ Ֆրանգընըն Ֆիյէթինին եիւքսէլմէսի հէման տիւշմէսի գատար էնտիշէ հասըլ էթմէքտէ տիր: Պու եիւզտէն զարար չէքէն ֆապրիգաթօրլար վէ թիճարէթ միւլէսսէսէլէրի Փուլէնգարէյէ միւրաճաաթ էթմէք իսթէտիլէր իսէ տէ անլէրի գապուլ էթմէտի: Փուլէնգարէ շիմտիլիք մալիյէյի տիւզէլտիպ պիւտճէյի գարըլըմազ վէ սաղլամ պիր եէրէ եէթիշտիրմէք տէրտինտէ տիր: Ֆրանգըն Ֆիյէթինի մուալլէն էթմէք իչիւն տախի պիր թէչէպպիւս եալմայօր: Պիր թազըմըն գիյան չէքմէսի Ֆըրանգըն տիւշմէսինտէն տահա էյի տիր Ֆիքըրին տէ տիր: Ֆրանգ 24.50ա գատար եիւքսէլտի: Ֆրանգ պիր Ինկիլիղ լիւրասը իւզէրինէ մուամէլէ էտիյօր:— Փուլէնգարէ կէլէճէք սէնէնին պիւտճէսինի մէճլիսէ գապուլ էթտիրմիշ տիր: Պու շիմտիյէ գատար էն պէօյիւլի տիր: 40,000 միլիօն Ֆրանգ տըր: Պրիան պիր նութը իրատ էտիպ տէմիշ տիր քի սուլճա տօղրու ատըմ ալըյօրըլ: Ալամանիա իլէ եաղլաշմազ մէսլէքիներ տէվամ էտէճէյիլ: Միւսթէմէլէքէլէրէ աթֆ իլէ տէմիշ տիր: Թունուզ րահաթ տըր: Մարօգտա հիւքիւմէթ գուվվէթ իլէ հարաքէթ էյլէտիյի կիպի Սիւրիատա տախի թէմէտտիւն իշիմիղի տէվամ էտիյօրըլ վէ աղ վազըլթտան Սիւրիա էհալիսի տահա միւսթաղիլ պիր իտարէյէ մալիք օլաճազլար: Սիւրիատա գալաճաղըլ:

Իքալիս հիւքիւմէթի եէնի պիր գանուն իլէ պէքեարըլը վէրկիսի թէէսիս էյլէմիշ տիր: 25 եաշընտան 65 եաշընս գատար էվլէնմէյէն

ծիւմէն էրքէքէր խոստուսի պիր վերկի վերէ-
 ճէքէր վէ պու իրատ թէչհհիւլիւ վէ էվլատ
 եէթիշտիրմէյի թէչլիւ իշին գուլլանըւաճադ
 տըր: Պու գանուն շու էսաս իւզէրինէ եափը-
 մը տըր քի միլլէթին հէր պիր Ֆէրտի էվլէ-
 նիւ գիւրրիյէթի պագի սագլամաղա պորճու
 տըր: Պու Ֆարզ պիր թագըմը իւզէրինէ եիւթ-
 լէտիլիւ տիկէրլէրի միւսէյիւ վէ ազատ կէչէ-
 մէյ:— Իթալիա հիւթիւմէթի Արնապուտուղ ի-
 լէ պիր մոռահէտէ իմզալամը տըր, պու՝ Ի-
 թալիանըն Պալգան հիւթիւմէթիլէրի իլէ եափ-
 տըրը էն գուվլէթի մուհահէտէ տիր: Պու թէ-
 տաֆիի օլուպ Իթալիա Արնապուտուղըն թէ-
 մամիյէթիին թէչմին էտիյօր: Պու Սըրպլար
 իշին փէք աղըր տըր, չինքի Ատրիաթիք Սըր-
 պլա իշին գափանաղըր կիպի Ատրիաթիք տէ-
 նիլի իքի թարաֆը Իթալիան կէօլիւ օլույօր:
 Սըրպլար Ֆիուսէ մէսէլէսինտէ վէ սաիր եօլ-
 արտա Իթալիայա չօք միւսաստէլի պուլուն-
 տուլար: Շիմտի պէօյլէ պիր մուհահէտէ եանի
 Արնապուտուղա ասքէրի եարտըմ էթմէք վէ օ-
 նուն թէմամիյէթիին սագլամադ թէրթիպի Ար-
 նապուտուղու Իթալիանըն պիր գըսմը հալինէ
 գօյմապտա տըր: Պունա Սըրպլար րազի օլմագ-
 ար վէ իհթիմալէն Մաճարիսթան, Ֆրանսա,
 Լէհիսթան պիր իթթիֆագա կէլիւ Իթալիայա
 գարշը տուրաճադար: Պու վագաա աճայըպ
 տըր քի Եունանիսթանտա հիշ պիր էնտիշէ հա-
 սըլ էթմէտիքտէն մատա Եունանլար մէմուն
 կէօրիւնիւյօրլար: Պու հալ Սըրպլ իլէ Եունան
 արասընտա տախի կիւճիւլէ սէպէպ օլաճադ
 տըր: Սըրպլար պու մէսէլէյի ճէմիյէթի Ագ-
 վամա կէթիւրէճէքէր: Ճէմիյէթի Իթալիայա
 տօղրու գուվլէթի նէ օլտուղունա տաիր պու
 չէյ ախէր պիր թէճրիւպէ վէ մէհէնկ օլաճադ
 տըր: Եուկօսլաւ խարիճիյէ նազըրը նինչիլ իս-
 Իթալիանըն Արնապուտուղ իլէ օլան մուհահէտէ
 թիֆա էթմիշ տիր: Պու իսթիֆանըն սէպէպի
 սի տիր քի պու ալագայը չօք կէրկինլէշմիշ
 տիր: Պունա ճէվապ օլարագ Եուկօսլաւիա Մա-
 ճարիսթանա վէ Լէհիսթանա եագլաշմագտա
 տըր: Սըրպլէր Մաճարիսթանա եօլ վէրէրէք օն-
 արըր գագանագ նիյէթիտէ տիրլէր: Իթալիա
 Սըրպլ Մաճար գուվլէթիին հիսապա ալմալը
 տըր: Իքիսի 25-28 միլիօն մուհարիպ գուվլէթ-
 լի միլլէթլէր տիրլէր: Սարիճիյէ նազըրընըն
 իսթիֆասը իւզէրինէ Եուկօսլաւիա գապինէսի
 թէմամէն իսթիֆա էյլէմիշ տիր: Պու վագաա

էվրօիատա էփէյի հէյէճանը մուճիպ օլմագ-
 տա տըր:

Ալամանիանըն էհալիսին չօղուղու վէ
 ճիւմէսինին ալտըր ասքէրի թէրպիյէ միւթ-
 թէֆիգլէրէ հալա էնտիշէ մուճիպի օլույօր:
 Սոսոսա Ֆրանսայա. տիկէր թարաֆտան Ա-
 լամանիա իւզէրինէ տէ օլան գօնթրօլ էհալինին
 նախօշնուտիսին մուճիպ օլույօր: Ճէմիյէթի
 Ագվամա Շթրէգմէնին մէվգիլի փէք նագիք
 տիր: Շթրէգմէն հալա աչըգտան մէսէլէյի մէճ-
 լիսէ կէթիւրմէտի իսէ տէ դայրի րէսմի եօլար
 իլէ իսթէտիյի միւսաստէյի էլտէ էթմէյէ չա-
 լըշըյօր վէ անլաթտըրըյօր քի էյէր մուվաֆ-
 ֆագ օլմագ իսէ հալը հազըր հիւթիւմէթի քի
 պու գատար սուհ հիւթլէր տիր. տիւշէ պիլիւր
 վէ եէրինէ պաշգասը կէլէպիլիւր:

Բաւիա խարիճիյէ նազըրը Ձիշէրին էվրօ-
 փայա սէյահաթա չըգմը տըր: Ձիշէրին իլք
 տէֆա Պէրլինէ կիտիւպ Ալամանլար իլէ կէօրիւշ
 տիւ: Թապիի չալըշըյօր քի Ալամանիայը դար-
 պի տէօվլէթլէր իլէ սըգը իրթիպաթա կիրմէք-
 տէն մէն էյլէսին: Ձիշէրին Ինկիլթէրայը իթ-
 համ էտիյօր քի պիւթիւն տէօվլէթլէրի Բու-
 սիայա գարշը պիր իթթիհատա կէթիւրմէյէ չա-
 լըշըյօր: Ձինտէ, ճալատա եա պաշգա եէրլէր-
 տէ Պօլշէվիգլէրին գարըշըրըր չըգարտըրընը
 թէքիւպ էտիյօր: Ճէմիյէթի Ագվամա Բուսիա-
 նըն կիրմէյէճէյին տախի պէյան էյլէյիպ՝ Ձար
 Բուսիանընը պօրճլարընը տախի թանըմայա-
 ճադլարընը աչըգտան սէօյլէմիշ տիր:— Բուս
 Սօվիէթ էրքեանընտան Սէրքիով պիր սթասի-
 օնտա գաթլ օլունմուշ վէ իւզէրինտէն մուհիւմ
 էվրագ ալընմը տըր:

Ձինտէ շէմալի վիլայէթլէր տախի պիր իթ-
 թիֆագ եափըպ ճէնուպտան կէլէն գուվլէթլէ-
 րէ գարշը գօյմաղա գարար էթմիշլէր տիր:
 Ձին Մ. Ամէրիգա կիպի իքի գըսմ օլուպ տա-
 խիլի մուհարէպէ իշինտէ տիր: Ամէրիգա վէ
 էվրօփա հարպ կէմիլէրի օրատա տըրլար, լա-
 քին շիմտիլիք միւտախէլէ էթմէյէճէքէր: Ին-
 կիլիզլէր նէ գէման Ինկիլիզ թէպաալարընըն
 հայաթը թէհիլքէտէ օլուր իսէ օ գէման միւ-
 տախէլէ էտէճէքէր, ճէնուպլըլար Հանքովը ալ
 տըրլար, Շանկհայը ալմագլար տէնիլիյօր:
 Գանթօն եանի ճէնուպի հիւթիւմէթի էհալիյէ
 շու իլանլարը եափմը տըր. 1. Ինկիլիզ պանդ-
 նօթը գուլլանմայըն, 2. Ինկիլիզ վափօրլարը-
 նա պինմէյին. 3. Միւսիօնէր մէքթէպլէրինի

լազվ էտինիզ. 4. Կէօմրիւք վէ սաիր իմթիյազ-
լարը լազվ էտինիզ. 5. Ինկիլիզ էշեասը ալմա-
յըն. 6. Թալէպէլէր հիւճիւմ էտիպ. էճնէպի
մէքթէպլէրինի գափաթաւնլար: էճնէպիլէր
պահրիյէ ասքէրլէրինի էշեիպ էէրինէ կէօնիւլ-
լիւ ասքէր գօյօրլար:

Թիւրքիստան 1927 պիւտճէսի 20 միլիօն Ին-
կիլիզ լիրասը իմիշ (190 միլիօն Թիւրք լիրասը)
կէէնէն սէնէտէն 5 միլիօն լիրա մէմուրլարա մա-
աշ զամմ օլմուշ տըր: Թիւրքիա էհալիսի 7 մի-
լիօն հիսապ օլունսա, նուֆուս պաշընա գարը
էրքէք պէօյիւք պէպէք 28 լիրա վէրկի տիւշիւ-
յօր:— Էսօշիէյթըտ փրէս մուխպիրի տէյօր քի
Թիւրքլէր Սթանպօլըն իսմինի տէյիշտիրմէք
տիւշիւնիւյօրլար. անա պէլքի Ղազի Գէմալ ֓ա
շանըն իսմինի վէրէճէքլէր:— Եպս. Մէննիկ,
Ամէրիգա ըէիսինէ պիր մէքթուպ եազըպ Լօզան
ահտնամէսինին թաստըգ օլունմամասընը թա-
լէպ էտիյօր: «Պու ահտնամէ մազսէտսիզ վէ
Գրիսթիանլըզա գարշը տըր, Թիւրքիատաքի
114 միլիօնէրլէր քէնտի միսիօնարլըգ իշինտէն
վազ կէշիպ ատէթա պիր Թիւրք մէմուրի հալի-
նի ալմըշ տըրլար. վէ պիր գաշ գուճփանիա 4
միլիօն տօլարլըգ իշ եափարլար: Պու ահտնա-
մէյի թաստըգ էթմէգտէն Ամէրիգատա 75,000
Բում վէ Հայ թէպաալարըմըզը հիսապա ալմա-
լը իզ, քի պուլարըն հէմշիւրէ վէ ազրապալարը
շիմտի Թիւրքլէր եանընտա էսիր տիրլէր» տէ-
յօր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Ալէքսանտրափօլտա եէր ալթը էվլէր եափ-
մագ իշի 100տէ 40 իթմամ օլմուշ տըր: Պազը
պարագալար տախի եափըլաճագ տըր: Ամէրի-
գատան Րիլիֆ վասըթասը իլէ գուրմա էվլէր
իրսալ օլունույօր: էհալիսին չօգ գըսմը Գաֆ-
գասիա վէ Բուսիա տախիլինէ հիճրէթ էթտիրի-
լիյօր: 500 քիշի Պագուշա վասըլ օլմուշ տըր:
Զիմէնթօ վէ թաշ իլէ եափըլմըշ պինալար զէլ-
զէլէյէ տայանա պիլիյօրլար. օլ սէպէպտէն պու
տէֆա պինալար պաշգա տիւրիւ եափըլաճագ
իմիշ: Մ. Ամէրիգանըն վէ էվրօփանըն պիր չօգ
թարաֆլարընտա վէ Մըսըրտա Հայլար պիր ա-
րայա կէլիպ ճիւմլէ Խուսակցահան վէ սաիր
ֆարգլարը պիր թարաֆա գօյարագ Հայաստան
զազագէտէլէրի իշիւն իանէ ճէմ էթմէյէ սայ է-
տիյօրլար: Տիթյօյթտա պէօյլէ պիր իճթիմա-
տա 10,000 տօլար թօփլանմըշ տըր: Մըսըր-
տան եազըլըյօր քի շիմտիյէ գատար Եունանիս-

Թանտան Մըսըրա կէթիրիլէն որըլարըն սայլըսը
1200 օլմուշ տըր: Պունլարըն 700իւ գըզ, 500իւ
օղլան, 800իւ Գահիրէտէ վէ 400իւ Իսքէնտէրի-
յէտէ եէրլէշտիրիլմիշ տիրլէր: էվվէլա եալընըզ
Հայ Փամիլեալար եանընա վէրիլիր իտի: Սօն-
րա էճնէպիլէրէ տախի վէրիլմիշ. էճնէպիլէր
Հայլարտան տահա էյի պագըպ մասաշ տախի վէ
րիյօրլար իմիշ: Մասաշ ուսուլը սօնրատան գա-
պուլ օլունմուշ տըր: Գըզլարտան 100 գատարը
թէէհհիւլ էտիպ աիլէլէր թէշքիլ էթմիշլէր:
Օղլանլար իշիւն Րիլիֆ պիր կայան թէշքիլ էյ-
լէմիշ քի օրատա եաշարլար վէ իշէ կիտէրլէր ի-
միշ: Գազանճլարընըն եարըսը թէայլիւշլէրի
իշիւն սարֆ օլունուլ վէ եարըսըն որըպաշտ-
պան մարմինին եանընտա պրագըրլար իմիշ քի
սօնրա սէրպէսթ օլտուգլարընտա ալըպ սէրմա-
յէ էյլէսիլէր: Պու օղլանլարտան պազըլարը
հաֆթատա 50-80 դըշ. գազանըյօրլար: Եունա-
նիսթանտա հալա 5000 գատար որըլար վար տըր
քի 13տէն 18 եաշընտա տըրլար: Պու խուսու-
տա Րիլիֆին միւմէսսիլի Մ. Տէվիտսընըն չօգ
պէօյիւք հիմմէթ վէ զայրէթի օլմուշ տըր:—
Պուլլար փօլիս միւտիրիյէթի Բուսլարա վէ
Հայլարա Նանսէն փասափօրթը վէրմէյի էմր
էթմիշ տիր: Պու փասափօրթ իլէ օնլար գալա-
պիլէճէքլէր վէ 375 լէվա վէրէճէքլէր, Փագիր-
լէր մուաֆ տըրլար:

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ.—

Շիգափօ

Մէսուլ Պիր Հիյէթ

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ.—

Նէյէ Ինանըրլար

Թէմալ Ատէմ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ.—

Սէսիգ Մուհարէպէլէր

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Ներսէս Լամբրոնացի վեր. Հ. ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Շէհիալիֆտէ Միքէլիսսիս Պիր Փարթի

վեր. Ս. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Սիյասի Ինգիլապաթ Գ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԻԻԹԷՆԷՎՎԻ.—

Պաղէստինտէ Հայլար